Πε/μx/289

ΝΕΑ ΦΟΡΜΙΓΞ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΜΟΥΣΙΚΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΟΥ "ΩΔΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ"

ΕΤΟΣ Α'. — ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1921 | Ἱδρυτὴς Ἰδιοκτήτης Κ. Α. ΨΑΧΟΣ | ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 2

Διευθυνταί: Κ. Α. ΨΑΧΟΣ, Ε. Α. ΠΕΖΟΠΟΥΛΟΣ

Γραφεῖα: Ὁδὸς Ἁγίου Μελετίου, Τέρμα Ἀχαρνῶν

ΣΥΝΔΡΟΜΗ:

	Ἔτησία	Ἑξάμηνος
Ἐσωτερικοῦ	δρ. 20	δρ. 12
Ἐξωτερικοῦ	φρ. 25	φρ. 15
Ἀμερικῆς	δολ. 5	δολ. 3

Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΚΚΛΗΣ. ΜΟΥΣΙΚΗ ΕΙΝΑΙ ΙΕΡΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ

Ἐν δημοσίᾳ συζητήσει, γενομένῃ ἄλλοτε ἐν ἡμέραις ἐξόχως πονηραῖς, δὲν ἐδίστασα νὰ γράψω, ὅτι οἱ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ γλώσσῃ καὶ μουσικῇ καινοτομίας ὀνειρευόμενοι οὐδὲν ἄλλο σκοποῦσιν, εἰμὴ τὴν διαίρεσιν τοῦ Ἔθνους καὶ δὴ ἐν ἡμέραις, καθ ἃς ἀδιάσπαστος ἐπιβάλλεται ἡ ἐθνικὴ ἑνότης ἐν παντί. Τοῦτ' αὐτὸ ἐπανέλαβον καὶ κατὰ τὴν ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας τὴν 28 παρελθόντος μηνὸς διάλεξίν μου, τὴν γενομένην κατόπιν γραπτῆς ἀξιώσεως ὑπερτετρακοσίων φιλομούσων συμπολιτῶν ἐκ τῆς λαϊκῆς ἰδίως τάξεως, ἰσχυρισθεὶς καὶ ἀποδείξας, ὅτι ἡ ἐκκλ. ἡμῶν μουσικὴ εἶναι παράδοσις ἱερὰ καὶ ἐθνική, δι' ἧς ἀπὸ αὐτῶν τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων ἡ Ἑλληνικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ὑμνεῖ καὶ δοξολογεῖ τὸν ἐπουράνιον Θεὸν καὶ Πατέρα.

Ἀλλ' ἐπειδὴ κατὰ τὴν διάλεξίν μου ταύτην ὁ χρόνος δέν μοι ἐπέτρεπεν ἐν πλάτει νὰ πραγματευθῶ τὰ κατὰ τὸ ζήτημα τοῦτο, πράττω τοῦτο ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς «Νέας Φόρμιγγος», ἵνα ἀποδείξω, ὅτι ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, στερρῶς ἐχομένη τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, ὡς μιᾶς τῶν ἱερωτέρων αὐτῆς παραδόσεων, οὐδεμίαν ἐπέτρεψε ποτὲ περὶ ταύτην καινοτομίαν ἢ παραλλαγήν.

Καὶ τὴν γνώμην αὐτῆς ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία διετύπωσε πλειστάκις δι' ἐγκυκλίων, αἵτινες ἐπέχουσιν τόπον Κανονικῶν Διατάξεων, ἐπισήμως διακηρύξασα, ὅτι τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν μουσικὴν θεωρεῖ οὖσαν **ἱερὰν παράδοσιν ἀπ' αὐτῶν τῶν ἀποστολικῶν χρόνων ἔχουσαν τὴν ἀρχὴν αὐτῆς καὶ ἔκτοτε κληροδοτηθεῖσαν ἡμῖν**. Τὰς δὲ ἱερὰς παραδόσεις οὐ μόνον Ἀποστολικοὶ καὶ Συνοδικοὶ Κανόνες ἐπιβάλλουσιν, ὁρίζοντες βαρυτάτας ποινὰς διὰ τοὺς περιφρονοῦντας καὶ ἀθετοῦντας αὐτάς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ Ἑλληνικὸν Σύνταγμα διὰ τοῦ Β' αὐτοῦ ἄρθρου περιφρουρεῖ, ὁρίζον, ὅτι ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ὑπάρχει ἀναποσπάστως ἡνωμένη δογματικῶς μετὰ τῆς ἐν Κων)πόλει Μεγάλης Ἐκκλησίας **προοῦσα ἀπαρασαλεύτως τούς τε Ἀποστολικοὺς καὶ Συνοδικοὺς Κανόνας καὶ τὰς ἱερὰς παραδόσεις**.

***

Ἡ πρώτη ἀσεβὴς ἀπόπειρα πρὸς εἰσαγωγὴν τῆς λεγομένης τετραφώνου μουσικῆς ἐν Ὀρθοδόξῳ Ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐγένετο τὸ 1808 ἐν Βιέννῃ ὑπό τινος ἱερέως Ἀγαπίου Παλλιέρμου, ὅστις ἐκδιωχθεὶς ἐκ Κων)πόλεως ὑπεστηρίχθη ὑπὸ τοῦ τότε διδασκάλου τῆς ἐν Βιέννῃ Ἑλληνικῆς Σχολῆς Ἐμμανουὴλ Καπετανάκη. Ἡ πρώτη αὕτη ἀπόπειρα, ἀποτυχοῦσα τότε κατόπιν ἀντιστάσεως ἣν ἀντέταξαν οἱ ἐν Βιέννῃ εὐσεβεῖς καὶ φιλόθρησκοι ὁμογενεῖς, ἐπανελήφθη τὸ 1844 διὰ τῆς εἰσαγωγῆς ἑνὸς μουσικοῦ ἐξαμβλώματος, γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα **σύστημα Χαβιαρᾶ**, τὸ ὁποῖον διὰ πρώτην φορὰν ἐφηρμόσθη ἐν τῷ αὐτόθι ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα. Ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία διὰ μακρᾶς ἐγκυκλίου, ἀποτελούσης ἓν τῶν σπουδαιοτέρων αὐτῆς ἐκκλησιαστικῶν καὶ κανονικῶν ἐγγράφων, ἀπεκήρυξε τότε τὸ σύστημα τοῦτο, ἐπετίμησε δριμύτατα τοὺς εἰσαγάγοντας αὐτὸ καὶ ἐκάλεσε τοὺς παραπλανηθέντας νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν, ἀποκαθιστῶντες καὶ αὖθις τὴν πατροπαράδοτον Ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν, ἐξοβελίζοντες δὲ τὴν πρὸς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ὅλως ξένην καὶ ἀνοίκειον τετράφωνον μουσικήν, τὴν ἔχουσαν θέσιν μόνον ἐν τοῖς θεάτροις καὶ τοῖς λοιποῖς κοσμικοῖς κέντροις, οὐχὶ δὲ ἐν τοῖς οἴκοις τοῦ Θεοῦ.

Ἵνα δὲ οἱ ἀναγνῶσται ἡμῶν ἴδωσι καὶ ἐκτιμήσωσιν ὁποίαν θέσιν ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ κατέχει ἡ ἐκκλησιαστικὴ τοῦ ἔθνους ἡμῶν μουσική, μεταφέρω ἐνταῦθα περικοπάς τινας ἐκ τῆς περισπουδάστου καὶ σοφωτάτης ἐκείνης ἐγκυκλίου, ἣν ὁ τότε Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἄνθιμος ὁ Ζ' (ἐφ' οὗ ἐγένετο καὶ ἡ χειραφέτησις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς Αὐτοκέφαλον) μεθ' ἁπάσης τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἀπέλυσε πρὸς τοὺς καθ' ἅπαντα τὸν Ἁγιώτατον Ἀποστολικὸν καὶ Οἰκουμενικὸν Θρόνον ἱεράρχας καὶ ἀπαξάπαντας τοὺς ὀρθοδόξους Χριστιανούς.

Διὰ τῆς ἐγκυκλίου ἐκείνης φωνοῦσα ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία. «**Μὴ μέταιρε ὅρια αἰώνια, ἃ ἔθεντο οἱ Πατέρες σου**», ἐκφράζει τὴν βαθυτάτην αὐτῆς θλῖψιν, ὅτι τινὰ τῶν ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ τέκνων αὐτῆς «**χαίρειν εἰπόντα τῇ ἱερᾷ καὶ ἀρχαιοπαραδότῳ ἐκκλησιαστικῇ μουσικῇ τῇ ἐν ταῖς ἱεραῖς προσευχαῖς καὶ ἀκολουθίαις ἀπὸ τῶν πρώτων αἰώνων τῆς εὐσεβείας καθορισθείσῃ ψάλλεσθαι ὑπὸ τῶν πιστῶν καὶ πρὸς τοὺς θείους ὕμνους τῆς Ἐκκλησίας ἐν ὀκτὼ ἤχοις προσηρμοσμένῃ, ἐπενόησαν ἑτέραν καινοφανῆ μουσικήν, ἐκλύουσαν τοὺς ἀκροωμένους καὶ μουσικὴν θεατρικὴν οὖσαν**». Δίδουσα δὲ περαιτέρω τὸν μόνον τῇ ἡμετέρᾳ μουσικῇ προσήκοντα χαρακτηρισμόν, ἐπάγεται, ὅτι «**ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, τῆς ὡς μὴ ὤφειλε τολμηθείσης καινοτομίας, θεωρεῖ μίαν προφανῆ ἀνατροπὴν καὶ κατάργησιν ἀρχαίας ἐκκλησιαστικῆς ἱερᾶς παραδόσεως. Γνωστὸν γὰρ ὅτι ἡ ἡμετέρα Ἐκκλησιαστικὴ μουσική, ἐξ αὐτῶν τῶν χρόνων τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων ἔχουσα τὰς ἀρχάς, παρεδόθη καὶ καὶ ἐδιδάχθη τοῖς τούτων ὁμιλητοῖς καὶ συγχρόνοις θεσπεσίοις ἀνδράσι καὶ ὑπ' αὐτῶν πάλιν διαδοχικῶς τοῖς ἐφεξῆς ἁγίοις Πατράσιν, οἵτινες ἀμφοῖν ταῖς ὠλέναις περιβαλλόμενοι καὶ ἀσπασάμενοι προσήρμοσαν αὐτῇ τὰ ἀσματικὰ μέλη καὶ ἐμουσούργησαν τὰ τοσαῦτα θεοτερπῆ καὶ ψυχοσωτήρια μελῳδήματα, τὰ μέχρις ἡμῶν διατηρούμενα. Δι' αὐτῆς λοιπὸν ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία αἰνεῖν τὸν Θεὸν παρέλαβε καὶ ἐδιδάχθη. Αὐτὴ διὰ τῆς γεραρᾶς ἀρχαιότητος καθηγιάσθη καὶ καθιερώθη, θεμελιωθεῖσα κανονικῶς ὑπὸ τῶν ἁγίων ἡμῶν Πατέρων καὶ πρὸ πάντων αὐτὴ ὑπάρχει οἰκεία καὶ ἁρμόδιος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ διὰ τὸ σεμνὸν καὶ εὔτακτον αὐτῆς καὶ σεβάσμιον**».

Καυτηριάζουσα εἶτα τοὺς φιλοκαίνους, οἵτινες ἐπιχειροῦσι καινοτομίας τολμηρὰς ἐπὶ πραγμάτων, τῶν ὁποίων, ὡς ἀναγομένων τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ, ἡ μετακίνησις δὲν δύναται νὰ γίνῃ χωρὶς νὰ παρασύρῃ τοὺς τολμητίας εἰς τὴν μερίδα τῶν διαιρούντων τὴν ἑνότητα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, λέγει τὰ ἑξῆς ἀμίμητα· «**Ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία, παραλαβοῦσα μετὰ τῶν ὀρθοδόξων δογμά-**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

— Ἡ Βυζαντινὴ Ἐκκλ. μουσικὴ εἶνε ἱερὰ παράδοσις (Κ.Α. Ψάχου)
— Ἀσινᾶς ὁ μελῳδὸς (Μανουὴλ Ἰωάν. Γεδεών)
— Ζητήματα
— Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία
— Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων
— Ἐκδόσεις
— Μουσικὴ (Χριστὸς Ἀνέστη)
— Ἀνέκδοτος Κανὼν εἰς τὴν Θεοτόκον (Ἐμμ. Πεζοπούλου)
— Μουσικὴ καὶ Φυσιολογία τῆς φωνῆς (Μιχ. Παπαθανασοπούλου)
— Εἰδήσεις
— Ὠδεῖον Ἐθνικῆς Μουσικῆς

των καὶ τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τὰ σεπτὰ ἔθιμα, τάξεις τε καὶ ἀρχαίας παραδόσεις, τὰς δίκην κρίκων ἀλύσσου συγκροτούσας τὸ ὀρθόδοξον αὐτῆς σύστημα, συνέχει σταθερῶς καὶ περικρατεῖ ἱερῶς πάντα ταῦτα ὡς ἱερὰ καὶ πατροπαράδοτα, μηδὲ μέχρι κεραίας ἀνεχομένη οἱαδήποτε περὶ αὐτὰ τροποποίησιν καὶ ἐξαλλοίωσιν, μήποτε ἑνὸς τῶν κρίκων τούτων διασπασθέντος τῷ νεωτερισμῷ κίνδυνος καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπιγένηται. Διὸ καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς αὐτῆς μουσικῆς, ὡς ἀρχαιόθεν ὑπ' αὐτῶν τῶν ἁγίων Πατέρων διαδοχικῶς μέχρι τῆς σήμερον διαδοθείσης καὶ καθιερωθείσης, ἀπρὶξ ἐχομένη καὶ ταύτην φυλλάττουσα στερεῶς, ἅτε δὴ κρίνουσα αὐτὴν ἁρμοδίαν καὶ οἰκείαν ταῖς Ἐκκλησίαις τοῦ Θεοῦ, καὶ κηδομένη ὅπως ἡ καθολικὴ ἑνότης τῶν ἁπανταχοῦ γῆς ὀρθοδόξων καὶ διὰ τούτου τοῦ τῶν αὐχημάτων τῆς εὐσεβείας καλλίστου χαρακτηρίζηται, οὐδεμίαν ἀνέχεται περὶ ταύτην καινοτομίαν καὶ νεωτερισμόν, διακηρύττουσα ἀπαράδεκτον καὶ κατάκριτον τὴν χρῆσιν ξένης καὶ ἐκφύλου καὶ ἀλλοτρίας μουσικῆς».

Ὅταν μετά τινα χρόνον ἡ ἐν Βενετίᾳ Ἑλληνικὴ Κοινότης ἀντιγράφουσα τὴν τῆς Βιέννης εἰσήγαγε καὶ αὕτη τὸν τετράφωνον ἐν τῷ αὐτόθι ναῷ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ὁ αὐτὸς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἄνθιμος ὁ Ϛ' τὴν 19 Αὐγούστου 1846 διὰ Πατριαρχικῆς Αὐτοῦ ἐγκυκλίου πρὸς τὸν προϊστάμενον τῆς Κοινότητος ἀρχιμανδρίτην Ἄνθιμον Ματζαράκην, ἐπιπλήττων αὐτὸν ἐπὶ τῇ καινοτομίᾳ, διέτασσεν ὅπως ἐπανακαλέσας εἰσαγάγῃ τὴν πατροπαράδοτον ἐκκλησιαστικὴν μουσικήν, ἀποβάλῃ δὲ «**τὴν ἐν Βιέννῃ χαλκευθεῖσαν δυτικὴν καὶ Παπικήν, τὴν ἀλλοτρίαν καὶ ἑτεροφρόνων ἀποκύημα οὖσαν τετράφωνον μουσικήν**». Καὶ θὰ πράξῃς πάντα ταῦτα ἔγραφεν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης «**προσέχων καλῶς μήποτε, διὰ τῆς ἀσυγγνώστου ταύτης καινοτομίας ἐξελεγχθεὶς συνταράσσων τὴν ἁρμονίαν καὶ τὸν σύνδεσμον τῶν σεπτῶν καὶ ἀρχαίων παραδόσεων τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, ἐπισύρῃς σεαυτῷ τὴν δικαίαν αὐτῆς ἀγανάκτησιν, ἀποκηρυττόμενος τῆς ὑγιοῦς ἐν Χριστῷ ὁλομελείας αὐτῆς**».

Ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς Προέδρους τῶν Αὐκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἀπεστάλησαν ὅμοια τότε Πατριαρχικὰ καὶ Συνοδικὰ γράμματα, καυτηριάζοντα τὸ γεγονὸς καὶ συνιστῶντα ἐμμονὴν εἰς τὰς ἱερὰς παραδόσεις, αἵτινες ἐν τῷ θέματι τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς ὑπέστησαν θρασυτάτην προσβολὴν καὶ ἀθέτησιν.

Πλὴν τῶν δύο τούτων σπουδαιοτάτων ἱστορικῶν ἐγκυκλίων, ἐν αἷς ἀπεκρυσταλλώθη ἡ περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς τοῦ Ἔθνους ἡμῶν μουσικῆς ἐπίσημος γνώμη τῆς ἀνωτάτης πνευματικῆς καὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, ὑπάρχουσιν ἔτι καὶ ἄλλαι δύο, ἀπολυθεῖσαι τὸ 1846 καὶ τὸ 1848 ἐξ ἀφορμῆς τοῦ ὑπό τινος Λεσβίου ἐφευρεθέντος νέου συστήματος μουσικῆς γραφῆς. Καὶ ἐνῷ ὁ Λέσβιος κατ' οὐδὲν παρήλλαξε τὴν μουσικήν, ἀλλὰ μόνον νέαν γραφὴν ἠθέλησε νὰ εἰσαγάγῃ, ἐν τούτοις ἡ Ἐκκλησία διορῶσα καὶ ἐν τῇ πράξει ταύτῃ τάσιν ἀνίερον πρὸς περιφρόνησιν τοῦ καθιερωθέντος ἐγκρίσει αὐτῆς συστήματος, ἐπάταξεν αὐτὸ ἀμειλίκτως καὶ διέταξε πάσας τὰς κατὰ τόπους ἐκκλησιαστικὰς ἀρχὰς μηδενὸς βιβλίου τοῦ Λεσβίου ἢ ἄλλου συστήματος νὰ ἐπιτρέπωσι τὴν εἰσαγωγήν, πλὴν μόνον τῶν φερόντων τὴν ἔγκρισιν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, διότι αὕτη «**ὥσπερ ἐν πάσαις ταῖς ἄλλαις παραδόσεσιν, οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς μουσικῆς οὐδεμίαν ἀνέχεται μεταποίησιν ἢ μεταβολήν**».

Ὡραίαν ὡσαύτως καὶ ἐξόχως διδακτικὴν ἐγκύκλιον ἐξέδοτο τὸ 1868 καὶ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Γρηγόριος ὁ Ϛ', ὁ εὐθαρσὴς ἐκεῖνος Πατριάρχης, ὅστις ἐν μέσαις ὁδοῖς τῆς Κων)πόλεως ἔκαυσε νὰ λυμαινόμενα τὸ ὀρθόδοξον ποίμνιον προτεσταντικὰ βιβλία. Ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ αὐτοῦ ταύτῃ Γρηγόριος ὁ Ϛ' λέγει ὅτι «**τὸ ζήτημα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς δὲν εἶνε ἐξ ἐκείνων, ἅτινα ἡ Ἐκκλησία δύναται ν' ἀνεχθῇ προσβαλλόμενα, καθ' ὅσον, ἐκτὸς τῶν ἄλλων σπουδαιοτάτων κανονικῶν λόγων, ἅπαντα σχεδὸν τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἄσματα καὶ μελῳδήματα, τὰ ἀποτελοῦντα τὸ ὑψηλότερον διαρκὲς καὶ ἐμμελὲς κήρυγμα, συνεγράφησαν κατά τε περίοδον καὶ κατὰ λέξιν ἀκόμη ἐπὶ μόνης ταύτης τῆς μουσικῆς, συνεπῶς δὲ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ψαλῶσι μεθαρμοζόμενα εἰς ἄλλον ξενικὸν τρόπον, χωρὶς καὶ ὁ χαρακτὴρ καὶ ὁ ρυθμὸς αὐτῶν ὁ ἐμμελὴς νὰ μεταβληθῇ εἰς ἀλλόκοτον καὶ ἀσύστατον ψυχρότητα καὶ νεκρότητα**».

Ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς κατόπιν χρόνοις ἡ Μεγάλη Ἐκκλησία ὁσάκις ἐδόθη αὐτῇ ἀφορμὴ ἐπάταξε πᾶσαν περὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν καινοτομίαν. Διότι πάντες σχεδὸν οἱ ἀπὸ τοῦ 1850 καὶ ἐντεῦθεν Πατριάρχαι διὰ Συνοδικῶν ἐγκυκλίων ἀποκηρύξαντες τὴν τετράφωνον μουσικήν, οὐ μόνον διὰ κανονικοὺς ἀλλὰ καὶ διὰ τεχνικοὺς ἀκόμη λόγους, οὐδένα ἐπέστρεψάν ποτε περὶ ταύτην νεωτερισμόν. Ἀναφέρω ἐνταῦθα τὸν ἀοίδιμον Πατριάρχην Ἰωακεὶμ τὸν Γ'., ὅστις κατ' ἀμφοτέρας αὐτοῦ τὰς Πατριαρχείας ἀπέλυσε τέσσαρας ἐγκυκλίους βαρυσημάντους, δι' ὧν συνίστα εἰς πάντας τοὺς τῶν πατρίων τηρητὰς ὀρθοδόξους «**ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ νὰ τηρῶσι τὴν ἐκκλησιαστικὴν τοῦ ἔθνους αὐτῶν μουσικήν, ἐὰν δὲν ἐπιθυμῶσι νὰ ἴδωσι τὸ ἐθνικὸν καὶ ἐκκλησιαστικὸν ἡμῶν οἰκοδόμημα, τὸ διὰ τοσούτων αἰώνων ἀσινὲς καὶ ἀλώβητον διατηρηθέν, καταρρέον διὰ τῆς ἀφαιρέσεως τῶν ἀκρογωνιαίων αὐτοῦ λίθων**».

Ἔλθωμεν ἤδη εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος. Καὶ αὕτη κατὰ τὴν ἀνακήρυξιν καὶ ἀναγνώρισιν αὐτῆς εἰς Αὐτοκέφαλον, δοῦσα ἐπίσημον ἐνώπιον Θεοῦ πρὸς τὴν Μεγ. Ἐκκλησίαν διαβεβαίωσιν, ὅτι σὺν τοῖς δόγματι καὶ τὰς ἱερὰς παραδόσεις θὰ διαφυλόξῃ σῴας καὶ ἀκεραίας, οὐδεμίαν παρέλιπεν εὐκαιρίαν ἵνα πατάξῃ τὰς ὑπεισελθούσας σιωπηρῶς καινοτομίας καὶ ἀτασθάλους παρεκτροπάς. Ἀπόδειξις δὲ αἱ ὑπ' αὐτῆς ἐκδοθεῖσαι Συνοδικαὶ ἐγκύκλιοι τοῦ 1869 τοῦ 1870 τοῦ 1886 τοῦ 1902 τοῦ 1903 καὶ τοῦ 1906, ἐν αἷς ἁπάσαις, ἰδίᾳ δ' ἐν τῇ τοῦ 1886, τῇ ἐπὶ Προκοπίου τοῦ Α' ἀπολυθείσῃ, τὰ κατὰ τὸν ἐκβιαστικώτερον τρόπον ὑπεισελθόντα πολυώνυμα μουσικὰ συστήματα ἀποκαλοῦνται **ὀθνεῖα καὶ ἔκφυλα παρεμφερῶς πρὸς τοὺς εἰσηγητὰς αὐτῶν.** Ἀλλὰ καὶ ἡ τελευταία Συνοδικὴ ἐγκύκλιος τοῦ 1906 ρητῶς καὶ κατηγορηματικῶς διατάσσει τοὺς ψάλτας «**ἵνα τοῦ λοιποῦ ἀπροφασίστως ψάλλωσι κατὰ τὸ ἀνέκαθεν παρ' ἡμῖν παραδεδομένον σεμνοπρεπὲς σύστημα τῆς πατροπαραδότου Βυζαντινῆς μουσικῆς, τῆς τετραφώνου οὐδαμῶς καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἀπὸ σήμερον ἐπιτρεπομένης**».

Αὕτη ἦτο καὶ θὰ ᾖναι πάντοτε ἡ γνώμη τῆς Ἐκκλησίας περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν μουσικῆς, δι' ἧς ἐν χρόνοις ζοφεροῖς καὶ ἐν ἡμέραις δυσπραγίας καὶ αὐτὴ ἔτι ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα διεσώθη ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Καὶ διὰ τοὺς λόγους τούτους ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ, Ἐκκλησία, πρωτοστατοῦσα ἀείποτε ἐν τῇ ἐμμονῇ εἰς πᾶσαν ἱερὰν καὶ ἐθνικὴν παράδοσιν, οὐδὲ κατὰ κεραίαν ἐπιτρέπει παραλλαγὴν ἢ μετατροπὴν τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτῆς μουσικῆς, ἵνα μὴ—κατὰ τὴν βαρυσήμαντον αὐτῆς γνώμην—«**ἑνὸς τῶν κρίκων διασπαθέντος τῷ νεωτερισμῷ, κίνδυνος καὶ τοῖς λοιποῖς ἐπιγένηται**»

Κ. Α. ΨΑΧΟΣ

ΑΣΙΝΑΣ Ο ΜΕΛΩΔΟΣ

βοήθημα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἱερᾶς ἡμῶν μουσικῆ .

Πολλάκις ἐθαύμασα τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν τὴν ἀπροθυμίαν εἰς ἔρευναν, ἢ ἐξονύχισιν, ἢ διαφώτισιν, γεγονότων καὶ γνωμῶν καὶ προσώπων, ἀναφερομένων εἰς τὴν ἱστορίαν ἡμῶν ἐν γένει, πλείονος δ' ἀξίων προσοχῆς καὶ μελέτης καὶ κρίσεως, πρὸς φώτισιν ἀληθείας σκιαζομένης, οὐδὲ ἅπαξ, οὐδὲ δίς, οὐδὲ ὀλιγάκις ἐπέστησα τὴν προσοχὴν τῶν ἀναγνωστῶν μου ἐπὶ σημείων τινῶν τῆς ἱστορίας τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν βίου, τῆς τῶν ἐπαϊόντων πολυμαθείας καὶ φιλοπονίας δεομένων. Καὶ σήμερον, τὴν παροῦσαν γράφων διατριβήν, πράττω τοῦτο πρὸς ὑπάναψιν τοῦ πόθου τῶν θελόντων νέον τι νὰ παραγάγωσιν ὀλίγῳ γνωστὸν εἰς ἄλλους. Ἐὰν καὶ πάλιν ἀναγκασθῶ νὰ θαυμάσω τὴν ἀπροθυμίαν ἢ φυγοπονίαν ἐκείνων, ὧν ἐπικαλοῦμαι τὴν φιλοτιμίαν, ἥκιστα τοῦτο σημαίνει τὸν ἐξ ἐμοῦ ἀπελπισμὸν τῆς εὑρέσεως συναθλητῶν γενναίων, οὐδὲ δηλοῖ ἀποθάρρυνσιν εἰς ἐξίχνευσιν γεγονότος τινός, ἰδέας, διδασκαλίας, προσώπου οἱουδήποτε.

Συναγωγὴ δὲ πολλῶν γνώσεων χρησίμων πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἱστορίας τῆς ἱερᾶς ἡμῶν μουσικῆς ἀποτελεῖ τὸν τῆς παρούσης διατριβῆς σκοπόν, ἐπικαλουμένης τὴν εὐμένειαν τῶν ἱστοριογράφων καὶ πρὸς εἰσαγωγὴν νέου προσώπου εἰς τὸν μέγαν κατάλογον τῶν ὑμνογράφων καὶ μελῳδῶν τῆς ὀρθοδόξου κατ' Ἀνατολὴν Ἐκκλησίας, καίτοι τὸ πρόσωπον οὐχὶ νέον, ἀφοῦ ἀναφέρεται ἐν ἐντύπῳ βιβλίῳ.

Ὑπ' ὄψιν ἔχω βιβλίου ἀσκητικοῦ τὴν πρώτην ἔκδοσιν, δῆλά γε δὴ τῶν «Ἀσκητικῶν» Ἰσαὰκ τοῦ σύρου, φανέντων εἰς φῶς τὸ πρῶτον διὰ Νικηφόρου τοῦ Θεοτόκη, τῷ 1770, ἐν Λειψίᾳ. Εἰς τὰς σελίδας τοῦ εἰς τέταρτον βιβλίου τούτου 579-82 γίνεται λόγος περὶ δύο μεγάλων ἀσκητῶν τῆς ἑλληνιζούσης τότε Ἐδέσσης, τοῦ μὲν Μαλπᾶ, τοῦ δὲ Ἀσινᾶ ὀνομαζομένων. Πλησιάσωμεν πρῶτον τῷ πρώτῳ «αὐτὸς διάγων ἐν πολιτείᾳ μεγάλῃ, καὶ ἔργοις βιαιοτέροις ἐγκαρτερῶν, καὶ ἐν θλίψεσιν» ἐγεννήθη ἐν Ἐδέσσῃ (Οὔρφᾳ σήμερον) τῆς Μεσοποταμίας. Ἐγένετο μαθητὴς Ἰουλιανοῦ μοναχοῦ τοῦ καλουμένου Σαβᾶ, συνωδοιπόρησεν αὐτῷ εἰς Αἴγυπτον καὶ Σίναιον ὄρος, εἶδε τοὺς μεγάλους πατέρας τῶν τότε χρόνων, εἶδε τὸν μακάριον Ἀντώνιον, ἐζήλωσε τὴν σύστηραν μοναχικὴν πολιτείαν αὐτῶν, ἐπανῆλθεν εἰς Ἔδεσσαν τὴν πατρίδα, καί, μένων ἔξω τῆς πόλεως, ἠσκήθη θαυμασίως, πολλὰ σωματικῶς παθών, καὶ πολλῆς ἀπολαύων ἅμα τιμῆς καὶ σεβασμοῦ πολλοῦ διὰ τὸν ἐνάρετον αὐτοῦ βίον. Ἀλλ' ἐξεκαύθη, δυστυχῶς, ὑπὸ τοῦ πάθους τῆς φιλοδοξίας ἄχρι σημείου λυπηροῦ, ὅτι ἀρχηγὸς ἐγένετο τῆς αἱρέσεως τῶν εὐκτιτῶν. Ἐκ τοῦ ἠθικοῦ ὕψους, εἰς ὃ δι' ἀρετὴν ἀνῆλθε, κατέπεσεν ἐν τῇ κοινῇ τιμῇ καὶ τῷ σεβασμῷ, οὗ δικαίως ἀπήλαυεν ἐν Ἐδέσσῃ καὶ τοῖς πέριξ, ἴσως καὶ καθ' ὅλην τὴν Μεσοποταμίαν. Ἰσαὰκ ὁ Σῦρος μαρτυρεῖ περὶ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ περιωπῆς, αὐτὸς ὁ συγγρσφεὺς τῶν «Ἀσκητικῶν» μαρτυρεῖ τὴν πτῶσιν τοῦ Μαλπᾶ· «ὅτε δὲ ἐφανερώθη ἡ διδαχὴ ἡ βέβηλος καὶ νόθος, ἐδιώχθησαν παρὰ τοῦ κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ἐπισκόπου». Δῆλά γε δή, κατεδικάσθησαν ἐκκλησιαστικῶς εὐκτῖταί τε καὶ Μαλπάς.

ΖΗΤΗΜΑΤΑ

ΑΣΥΓΓΝΩΣΤΟΣ ΑΝΕΥΛΑΒΕΙΑ

Κατὰ τὰς ἀκολουθίας τῆς Μεγάλης ἑβδομάδος ἐπανελήφθησαν δυστυχῶς ἔν τισι τῶν ναῶν τῆς πρωτευούσης αἱ αὐταὶ καὶ κατὰ τὰ παρελθόντα ἔτη τυπικαὶ καὶ μουσικαὶ ἀσχημίαι. Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ κακῶς νοουμένου νεωτερισμοῦ καὶ τῆς ἐξελίξεως, κατὰ τὴν λιτανείαν ἰδίως τοῦ Ἐπιταφίου, παρὰ τὴν ἱερότητα τῆς τελετῆς, καθ' ἣν κηδεύεται αὐτὸς ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ἐπέδειξαν διὰ τῶν ἀνιέρων κρωγμῶν αὐτῶν ἀσύγγνωστον ἀνευλάβειαν πρὸς τὰ ἱερὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους.

Ἀλλ' εὐτυχῶς εἷς τινας τῶν ἐνοριακῶν ναῶν, κατόπιν εἰδικῆς φροντίδος, οἱ ἐν αὐτοῖς ψάλλοντες, συμμορφωθέντες πρὸς τὴν ἀρχαίαν ἐκκλησιαστικὴν τάξιν καὶ παράδοσιν, κατώρθωσαν νὰ καταρτίσωσιν εἰδικοὺς χορούς, οἵτινες σεμνῶς καὶ μελῳδικῶς ἔψαλον τὰ τοῦ Ἐπιταφίου ἐγκώμια, ὡς ταῦτα ἀνέκαθεν ἡ Ἐκκλησία ψάλλει κατά τε γραπτὴν καὶ φωνητικὴν παράδοσιν.

ΤΙ ΔΕΟΝ ΝΑ ΨΑΛΛΗΤΑΙ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΦΟΡΑΝ ΤΟΥ ΕΠΙΤΑΦΙΟΥ.

Ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ τῶν ψαλλομένων κατὰ τὴν ἐκφορὰν τοῦ Ἐπιταφίου, ἀνάγκη νὰ γνωσθῇ, ὅτι πλὴν τοῦ ἀργοῦ Τρισαγίου οὐδὲν ἕτερον ἐπιτρέπεται νὰ ψάλληται, πολλῷ δὲ μᾶλλον τὰ διεφθαρμένα ἐκεῖνα τόν τε τρόπον καὶ τὸ μέλος ἐγκώμια τοῦ κανταδορικοῦ συστήματος. Διότι μετὰ τὸ τὸ τέλος τοῦ Ὄρθρου ἀμέσως δὲ μετὰ τὴν Δοξολογίαν γινομένης τῆς ἐξόδου τοῦ Ἐπιταφίου μόνον τὸ ἀσματικὸν «Ἅγιος ὁ Θεὸς» ἀπαραβάτως δέον νὰ ψάλληται, ὡς ἔχει τονισθῇ ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν μουσικοδιδασκάλων εἰς μέλος θαυμάσιον, τοῦ ὁποίου τὸ ἄκουσμα προκαλεῖ τήν ἐντύπωσιν, ὅτι ὄντως ὁ Θεάνθρωπος κηδεύεται. Τοῦτο ἄλλως ἐπιβάλλει τὸ Τυπικὸν τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ὅπερ ὀφείλουσι ν' ἀκολουθῶσι πιστῶς καὶ κατὰ γράμμα οἵ τε ἱεράρχαι καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ἱεροψάλται, οἱ πλεῖστοι τῶν ὁποίων ὡς πρόγραμμα αὐτῶν δυστυχῶς ἔχουσι τὴν ἀταξίαν καὶ τὴν περιφρόνησιν πρὸς τὰ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀνέκαθεν παραδεδεγμένα. Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου θ' ἀσχοληθῶμεν ἰδιαιτέρως ἐν προσεχεῖ ἡμῶν φύλλῳ, ἔχοντες δι' ἐλπίδος ὅτι ἡ Ἐκκλησία θά θελήσῃ τὴν φοράν ταύτην νὰ ἐπιβάλῃ τὸ κῦρος αὐτῆς, ἐπαναφέρουσα τὴν ἀρχαίαν τάξιν καὶ τὰς πατροπαραδότους συνηθείας καὶ ἀπομακρύνουσα ἀπὸ τοῦ περιβόλου αὐτῆς τοὺς οὐτωσὶν ἀσυστόλως περιφρονοῦντας τὰς διατάξεις αὐτῆς.

ΤΑ ΕΚΤΡΟΠΑ ΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΝΑΟΥ

Κατὰ πληροφορίας ἀσφαλεῖς, τῶν ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ μουσικῶν καὶ ἄλλων ἐκτρόπων δημιουργὸς καὶ ὑποκινητὴς εἶναι ὁ αἰδεσιμώτατος παπᾶ Στελλάκης. Διότι ἐν ᾧ ὁ Πανιερώτατος Μητροπολίτης ρητῶς ἀπηγόρευσε τὴν τετραφωνίαν, ὁ παπᾶ Στελάκης ἐν συμπαιγνίᾳ μετά τοῦ πρωτοψάλτου τῆς Μητροπόλεως, τῶν ἐπιτρόπων τοῦ ναοῦ καί τινων ἐκ τῆς τάξεως τῶν... ἀνεπτυγμένων ! !, προσπαθεῖ νὰ διαιωνίσῃ τὰ ***μελετιανὰ*** ἔκτροπα.

Εἰς τὸν πολυπράγμονα τοῦτον ἐφημέριον τῆς Μητροπόλεως, ὅστις καὶ εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν πρὸ τῆς Ἁγίας Τραπέζης ἀκοίμητον κανδήλαν εἶχε διοχετεύσει τό ἐπί τοῦ χαριτοβρύτου κὺρ Μελετίου ὀργιάσαν ἠλεκτρικὸν φῶς, συνιστῶμεν νὰ περιορισθῇ εἰς τὰ ἐφημεριακὰ αὐτοῦ καθήκοντα καὶ νὰ ὑπείκῃ τυφλῶς καί ἀπροφασίστως εἰς τὰς διαταγὰς τοῦ κυριάρχου αὐτοῦ Μητροπολίτου, μὴ φυτρόνων ἐκεῖ ὅπου δὲν τὸν σπείρουσιν. Εἶναι τόσα καὶ τόσα τὰ εἰς βάρος αὐτοῦ καταγγελλόμενα, ὥστε οὐδεμία ἐπιείκεια νὰ ᾖναι ἱκανὴ νὰ τὸν ἐξαγνίσῃ. Ταῦτα ἐπὶ τοῦ παρόντος.

ΕΛΛΕΙΨΙΣ ΙΕΡΟΨΑΛΤΩΝ.

Αἱ «Ἀθῆναι» τῆς 2 Ἀπριλίου ἔγραψαν, ὅτι παρατηρεῖται ἔλλειψις ἱεροψαλτῶν ἐνταῦθα καὶ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις καὶ ὅτι οἱ ἐπίτροποι, διαφόρων ναῶν μάτην ἀποτείνονται εἰς ἰδιώτας μουσικοὺς ἢ εἰς τὰ Ὠδεῖα. Καὶ διερωτῶνται: μήπως ἔγειναν νεόπλουτοι οἱ ἱεροψάλται ἢ μήπως ἀπερροφήθησαν ἀπὸ τὰς διαφόρους ἐπιθεωρήσεις καὶ τὰς προκλητικὰς ὀπερέττας ;» Τὸ πρῶτον δὲν εἶναι πιθανόν, τὸ δεύτερον ὅμως εἶναι βέβαιον, ὀφειλόμενον σὺν ἄλλοις καὶ εἰς μίαν ἀνήθικον προπαγάνδαν, ἣν ἄλλοτε ἐξήσκει τὸ Ὠδεῖον Ἀθηνῶν» εἰς βάρος τῆς Σχολῆς τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς, τῆς ἀποτελούσης ἰδιαίτερον αὐτοῦ τμῆμα. Πάντες οἱ ἔχοντες καλὴν ὁπωσοῦν φωνὴν, καλούμενοι ἰδιαιτέρως ὑπὸ τῆς διευθύνσεως, κατηχοῦντο νὰ μὴ ἀκολουθῶσι τὰ μαθήματα τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς ***«διὰ μὴ χαλάσῃ ἡ φωνή των»*** ! Καὶ διὰ τῆς μεθόδου τῆς διὰ τοῦ μαθήματος τῆς μονῳδίας ἐπὶ τὸ καλλιτεχνικώτερον καλλιεργείας τῆς φωνῆς των παραπλανώμενοι παρῃτοῦντο τοῦ κυρίως αὐτῶν μαθήματος. Ἐπειδὴ δὲ ἡ σκηνὴ παρέχει βεβαίως εἰς ἕνα νέον περισσότερα θέλγητρα ἢ τὸ ἀναλόγου τοῦ ἱεροψάλτου, ἐτρέποντο τὴν πρὸς τὴν σκηνὴν ἄγουσαν, ὑφιστάμενοι κατόπιν τὰς συνεπείας τῆς ἀπάτης των. Διότι, ἀφ' οὗ ἐξεμεταλλεύοντο αὐτοὺς διὰ τὰς ἑκάστοτε ἐμφανίσεις ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ Ὠδείου, ἐγκατέλειπον αὐτοὺς εἰς τὴν τύχην των, τρίβοντες ἐξ ἄλλου τὰς χεῖρας ἐκ χαρᾶς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ των, ὅστις ἦτο ἡ παράλυσις τῆς Σχολῆς τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς. Δὲν θὰ αἰσθανθῶμεν καμμίαν δυσκολίαν, προκαλούμενοι τυχόν, νὰ δημοσιεύσωμεν καὶ ἐπιστολὰς μαθητῶν ἡμῶν, καταγγελλόντων ἡμῖν τὴν ἀνήθικον ταύτην πρᾶξιν τοῦ ἐν λόγῳ καταστήματος.

Πρὶν γνωρισθῶμεν μετ' Ἀσινᾶ τοῦ μελῳδοῦ, πρέπει ἵνα σημειώσω ὅτι, αἱ λέξεις ὅτι διῆγεν ἐν πολιτείᾳ μεγάλῃ σημαίνουσιν ὄχι, καθὼς σήμερον, ἐντὸς πολιτεύματος καί, συνεκδοχικῶς, βασιλείας, ἢ κοινωνίας, μεγάλης, ἀλλὰ κυριολεκτικῶς ἐν ἐκτάκτῳ, αὐστηρᾷ, ἀληθινῇ καλογηρικῇ βιοτῇ. Τοιοῦτος ἐγένετο καὶ Ἀσινάς, ὁ μέλλων 'ν' ἀπασχολήσῃ τὴν φιλομάθειαν τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν·

ἦτο καὶ αὐτὸς σῦρος ἑλληνίζων ὡς οἱ τότε σῦροι, καὶ ***ἐγεννήθη ἐν Ἐδέσσῃ. Ἦν μοναχὸς ὁ Ἀσινάς***. Καὶ αὐτὸς ὁ ταλαίπωρος «διῆγεν ἐν πολιτείᾳ μεγάλῃ, καὶ ἐν ἔργοις σκληροτέροις ἀκρίτως ἐδέσμησεν ἑαυτόν, ἕως οὗ δοξασθῇ». ***Διῆγε ζωὴν αὐστηρῶς μοναχικήν***, ἀποβλέπων, ὡς ἐπιτρέπεται νὰ συμπεράνωμεν ἐκ τῶν παρ' Ἰσαὰκ λέξεων, εἰς τὴν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων δόξαν· ἀλλ' ἕνεκα τῆς τοιαύτης αὐτοῦ κουφότητος, ἐπλάνησεν αὐτὸν «ὁ μισόκαλος σπορεὺς τῶν ζιζανίων» καὶ «ἔστησεν αὐτὸν ἐπάνω ὄρους καλουμένου Στορίου· καὶ συνέθετο καὶ ἔδειξεν αὐτῷ χρήματα τῶν ἁρμάτων, καὶ τῶν ἱππέων, καὶ εἶπεν αὐτῷ «ὁ Θεὸς ἔπεμψέ με λαβεῖν σε εἰς τὸν παράδεισον κατὰ τὸν Ἠλίαν». Καὶ ὡς ἠπατήθη ἐν τῇ νηπιοφροσύνῃ αὐτοῦ, καὶ ἀνῆλθε καθῖσαι ἐπὶ τὸ ἅρμα, κατελύθη ἐκείνη πᾶσα ἡ φαντασία, καὶ κατῆλθεν ἀπὸ ὕψους πολλοῦ, καὶ ἔπεσα ἐκεῖθεν ἐπὶ τὴν γῆν, καὶ ἀπέθανε θάνατον γέλωτος».

ὅ ἐστι μεθερμηνευόμενον· ἐγεννήθη κοῦφον ἔχων τὸ πτερὸν τῆς διανοίας· διῆγε «πολιτείαν μεγάλην» ἐν μεγάλῃ σκληραγωγίᾳ, ζητῶν 'να θαυμάσωσι, 'να τιμήσωσι, 'να δοξάσωσιν αὐτὸν οἱ ἄνθρωποι, καὶ φαίνεται παθὼν τὸν ἐγκέφαλον καί, νομίσας ὅτι δύναται 'ν' ἀναβῇ σωματικῶς εἰς οὐρανόν, παθὼν ἴσως ζάλην καὶ παραπείσας ἑαυτὸν ὅτι ἐπιβαίνει τῆς ἁμάξης Ἠλιοῦ τοῦ προφήτου, ἀπεβίωσε παράφρων.

Τὸ τοιοῦτον ἔπαθεν οὐχὶ ἐξ ἀρχῆς τοῦ βίου αὐτοῦ, καθ' ὃν ἐσημειώθησαν ἀναλαμπαὶ φαντασίας. Ὑπὸ τοῦ σύρου Ἰσαὰκ ὁ ***Ἀσινὰς*** παραδίδεται ἡμῖν ὡς ***μελῳδὸς τῆς Δ' ἑκατονταετηρίδος***, ***«ποιήσας πολλὰ τριλέξια ψαλλόμενα ἕως τῆς σήμερον»***. Παρίσταται ἀνὴρ ἀσκητικός, διάγων «ἐν πολιτείᾳ μεγάλῃ» σκληραγωγῶν ἑαυτόν, ἀλλά, φρονηματισθείς, ὡς ὁ συμπολίτης αὐτοῦ Μαλπάς, ἔπεσε πτῶσιν ἠθικήν, ἢ σωματικήν, ἤ, τὸ καὶ βεβαιότερον, ψυχικὴν θανατηφόρον.

Ἦτο τῷ Μαλπᾷ σύγχρονος, ζήσας ἐπὶ τῶν τελευταίων ἡμερῶν Ἀντωνίου, τοῦ μεγάλου καθηγητοῦ τῆς ἐρήμου, ***ἤκμασεν ἄρα πρὸ τῆς Ε' ἑκατονταετηρίδος***, ἴσως καὶ μέχρι τῶν πρώτων ἐτῶν αὐτῆς τὸ ζῆν παρατείνας, πρὸ τῶν χρόνων βεβαίως τῆς ἀκμῆς Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου [1]. Συνήκμαζε, πιθανῶς, Εὐτροπίῳ τῷ πρώτῳ γνωστῷ μοι ψάλτῃ ἢ ἀναγνώστῃ περιωνύμου ναοῦ, τοῦ τῆς Ἁγίας Σοφίας [2], ἀναφερομένῳ ὡρισμένως τῷ 404, ἀλλὰ βεβαιότατα σύγχρονος ἐγένετο Εὐαγρίῳ, ὃς τῷ 380, ἢ μικρῷ πρὸ τούτου τοῦ ἔτους, ἀρχιδιάκονος ὢν [3] τῆς ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, τῆς, ὡς ἄν τις εἴποι, νεοπαγοῦς, συνέγραψε σὺν ἑτέροις τισὶ καὶ στιχηρά, ἢ στιχΕρὰ κατ' ἀρχαῖα χειρόγραφα, δύο, ὧν τὸ ἕτερον ἦτο θεοτόκιον «ἓν πρὸς τοὺς ἐν τοῖς κοινοβίοις ἢ ἐν συνοδίαις μοναχούς· καὶ ἓν πρὸς τὴν Παρθένον· ἅ τινα ὅπως εἰσὶ θαυμαστά, οἱ ἐντυχάνοντες εἴσονται». Ὁ γινώσκων τὰ μετὰ τὰ μέσα τῆς Δ' ἑκατονταετηρίδος περὶ τὴν λατρείαν τῆς Παρθένου καὶ ἀπειρογάμου Κόρης ἐν Ἀνατολῇ λεγόμενα καὶ πραττόμενα καὶ γραφόμενα [4] πείθεται καὶ πάλιν ὅτι πρὸς τὴν Θεοτόκον ἐτονίζομεν ᾄσματα ἕκτοτε καὶ ᾠδὰς καὶ ὕμνους ἱερούς.

Συνετίθεντο πρὸς τὴν Θεοτόκον ὕμνοι ἱεροί, καὶ τῷ 380 καὶ πρὸ αὐτοῦ, ἀλλὰ συνετίθεντο πάντως καὶ πρὸς τὴν θεότητα, καὶ πρὸς Θεὸν ἐψάλλοντο τοιοῦτοι, ἀφοῦ ἡ ἱερὰ ψαλμῳδία ἐκηρύτετο τότε τὴν ἡμῶν ἀεὶ σωτηρίαν ὑπενθυμίζουσα. Μακεδονίῳ Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ψάλτην τινα «κατὰ τὰ συγκείμενα» συνιστῶν [5] «βέλτιστόν τε ἄλλως ὄντα (ὅσον ἐν βραχεῖ χρόνῳ καταμαθεῖν), καί σοι κεχαρισμένον ἴσως ***διὰ τὴν ψαλμῳδίαν***, κρίνει ταύτην ***ὑπόμνησιν ἔχουσαν ἀεὶ Θεοῦ καὶ τῆς σωτηρίας***. Ἐνταῦθα μακρὸν θὰ συνείρω λόγον, οὐχὶ μακρὰν ἀλλ' ἐγγὺς τῷ θέματι κείμενον, ἀφοῦ οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ (ἐν διατριβῇ περιοδι-

---

1. Ὁ Θεοτόκης, ἐν VI σελίδι τῶν εἰς τὰ «Ἀσκητικὰ» προλεγομένων, τίθησι τὸν Ἰσαὰκ ἀκμάζοντα τῷ 530.

2. Σωζόμ. Ἑρμείας· βιβ. Η' κεφ. 24.

3. Σωκράτους Ἐκκλησ. Ἱστ. Δ' κεφ. 23.

4. Βλέπε ἐν «Νέῳ Ποιμένι» Κ)πόλεως (τόμου Β' σελ. 406—422) διατριβήν μου φέρουσαν τίτλον «Ὁ ἀκάθιστος ὕμνος καὶ ὁ πραγματικός αὐτοῦ κανών».

5. Γρηγ. Ἐπιστολαί. Migne τόμου ΛΖ' (τῆς ἑλληνικῆς Πατρολογίας) στήλη 380. Τὸ δὲ γραφόμενον «κατὰ τὰ συγκείμενα» σημαίνει, καθὼς ἐμαυτὸν παραπείθω, ὅτι καὶ οἱ ἱεροψάλται, τόπον ἀμείβοντες ἐκ τόπου, συστατικὰς ἔφερον γραφάς.

κοῦ) δυνατὸν νὰ θίξω σημεῖά τινα τῆς ἱστορίας τῆς μουσικῆς, ἅπερ ἔθιξέ τις, ὅπερ ἀγνοῶ μέχρι σήμερον, ἢ θὰ θίξῃ, ἴσως.

Τῆς ψαλμωδίας τῆς ἱερᾶς κρινομένης ἐν τοῖς τότε χρόνοις ὡς ὑπομιμνησκούσης ἀποτελεσματικῶς ἐν ἡμῖν Θεόν τε καὶ σωτηρίαν ἡμετέραν, καὶ συνεπῶς διανιστώσης ἡμᾶς πρὸς τὴν μελέτην Θεοῦ τε καὶ θείων ἐντολῶν, δι' ἧς ἐπιτυγχάνομεν τῆς ἐν ἡμῖν δυνατῆς ἠθικῆς τελειότητος, οὐδαμῶς παράδοξον ἀκοῦσαι ὅτι ὡρισμένα τῶν Ἁγίων Γραφῶν ἐψάλλοντο τεμάχια καὶ οἴκοι, καὶ ἐν ναοῖς, ὡς ἐπὶ παραδείγματι, κατὰ τὴν ἐκ τῆς κλίνης ἔγερσιν, κατὰ τὴν πρὸς ὕπνον κατάκλισιν, πρὸ τῆς τραπέζης καὶ μετὰ τὴν τράπεζαν, καὶ ἁπαξαπλῶς, κατὰ τὴν ἔναρξιν πάσης ἐργασίας. Τοῦτο δ' ἀναφέρεται γινόμενον κατὰ τὰ μέσα τῆς Δ' ἑκατονταετηρίδος. Καὶ κατ' οἴκους μὲν ἀγνοῶ τί τῶν γραφικῶν ἐδαφίων ἐψάλλετο, τί τῶν γραφικῶν τεμαχίων ἀνεγνώσκετο· ἐν δὲ τοῖς ἱεροῖς αὐτῶν ναοῖς οἱ τότε χριστιανοὶ τὰ μὲν ἔψαλλον, τὰ δὲ ἀνεγίνωσκον, ὡς φαίνεται μαρτυρούμενον ὑπὸ Γρηγορίου Νύσσης ἐν τῇ βιογραφίᾳ Μακρίνης τῆς ἀδελφῆς·[6] «ἀλλὰ καὶ τῆς ψαλμωδουμένης Γραφῆς οὐδ' ὁτιοῦν ἠγνόει». Ἡ διάκρισις σαφής· ψαλμωδουμένη Γραφὴ ἀντίθετον ἔννοιαν ἔχει τὴν ἀναγινωσκομένην. Ἐψάλλοντο δ' αἱ γραφικαὶ ῥήσεις καὶ ἐκτὸς τῶν ναῶν. Ὅτε, κατὰ τὴν τυραννικὴν βασιλείαν τοῦ φιλοσόφου αὐτοκράτορος Ἰουλιανοῦ τοῦ Παραβάτου (361-63) μετεκόμιζον οἱ χριστιανοὶ σώζοντες τὸ σεπτὸν λείψανον Βαβύλα τοῦ μάρτυρος, ἔψαλλον καθ' ὁδὸν ἄνδρες, γυναῖκες, παιδία.[7] «ἐξῆρχον δὲ τῶν ψαλμῶν τοῖς ἄλλοις οἱ τούτους ἀκριβοῦντες[8], ***καὶ ξυνυπήχει τὸ πλῆθος ἐν συμφωνίᾳ***· καὶ ταύτην τὴν ῥῆσιν ἐπῇδεν. Ἠσχύνθησαν πάντες οἱ προσκυνοῦντες τοῖς γλυπτοῖς, οἱ ἐγκαυχώμενοι τοῖς εἰδώλοις». Ἀφοῦ δὲ πάντες ἔψαλλον, ἐννοεῖται ὅτι καὶ τὸ παλάτιον πρὸς τὰς ἱερὰς συνεμορφοῦτο συνηθείας· ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος Β', ὁ τηρῶν καὶ τὰς ἐν τετράδι καὶ παρασκευῇ νηστείας, ὁ καὶ τὰς γραφὰς ἀπὸ στήθους ἀπαγγέλλων, κατὰ Σωκράτη[9], «ταῖς ἑαυτοῦ ἀδελφαῖς ὀρθρίζων, ἀντιφώνους ὕμνους εἰς τὸ θεῖον ἔλεγεν». Ἦσαν δ' αὗται τρεῖς· ἡ Πουλχερία, ἡ Ἀρκαδία, καὶ ἡ Μαρίνα.

Ἐφθάσαμεν οὕτως εἰς τὸ σημεῖον, ὅπερ ἐζητοῦμεν· Αἱ τρεῖς ἀδελφαὶ ἦσαν (περιττὸν εἰπεῖν) γυναῖκες· καὶ γυναῖκες ψάλλουσαι. Παρακαλῶ 'να σημειωθῇ τοῦτο καλῶς· ψάλλουσαι γυναῖκες σημαίνει ὅτι καὶ ἐδιδάσκοντο 'να ψάλλωσι· 'να ψάλλωσιν ὄχι κατ' οἶκον, ἀλλὰ καὶ ἐν ναοῖς. Ποῦ καὶ πῶς ἐδιδάσκοντο πρέπει 'να ἐξετάσωσιν ἄλλοι, πολλὰ μὲν ἀναγνόντες, πολλὰ δὲ μαθόντες. Ἐγὼ ἁρπάζω τὸ κεφάλαιον τῆς ἐν ναοῖς ψαλμωδίας τῆς ὑπὸ γυναικῶν ἐκτελουμένης, διότι πρέπει νὰ ἐξεταοθῇ ἡ ὑπόθεσις αὕτη· δυστυχῶς εἰσέρχομαι ἐγὼ εἰς τὸ θέμα τοῦτο, τοῦτ' αὐτὸ πεζὸς παρὰ λύδιον καὶ παρὰ μιξολύδιον ἅρμα.

ὁ μέγας χαρτοφύλαξ
ΜΑΝΟΥΗΛ ΙΩ. ΓΕΔΕΩΝ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

Ὑψίστης προσοχῆς ἀξία μέριμνα.

Τὴν σημερινὴν Κυβέρνησιν ἀπασχολεῖ σοβαρῶς ἐκτὸς τῶν ἄλλων σπουδαίων ζητημάτων καὶ τὸ ζήτημα τὸ Ἐκκλησιαστικόν, φαίνεται δὲ διαπνεομένη ὑπὸ τῆς πραγματικωτέρας ἀγάπης καὶ τοῦ ἁγνοτέρου ἐνδιαφέροντος πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἐνδιαφέροντος καὶ ἀγάπης τῶν ὁποίων δικαιοῦται ἐπὶ τέλους νὰ ἀξιωθῇ ἐν Ἑλλάδι ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἡ τοσαύτας μὲν ὑπηρεσίας παρασχοῦσα εἰς τὸ Ἔθνος ὅτε ἦν ὑπόδουλον, τόσον δὲ οἰκτρῶς κωλυθεῖσα νὰ ὑπηρετήσῃ αὐτὸ ὡς ἐπεθύμει ἀφ' ὅτου ἐγένετο ἐλεύθερον, διὰ τῆς ἐπιβολῆς καθαρῶς προτεσταντικοῦ διοικητικοῦ συστήματος.

Ὡς γνωστὸν ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀντιβασιλείας τοῦ Ὄθωνος προτεστάντης Mauer διενεργήσας τῷ 1833 τὴν ἀπόσπασιν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ τῆς πνευματικῆς ἐξαρτήσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἐπέβαλεν εἰς Αὐτὴν νόμον καταστατικὸν πρὸς διοίκησίν της, ὁ ὁποῖος οὐδὲν ἄλλο εἶνε, ἢ ἀντίγραφον τοῦ Κανονισμοῦ τοῦ Βαυαρικοῦ Κονσιστορίου, ἀνωτάτην δὲ ἀρχὴν εἰς Αὐτὴν ἀντὶ τοῦ συνόλου τῶν ἱεραρχῶν, ὡς ὁρίζουσιν οἱ ἱεροὶ κανόνες καὶ τὸ ὀρθόδοξον δόγμα, πενταμελὲς Κονσιστόριον προτεσταντικόν, τὸ ὁποῖον πρὸς ἐμπαιγμὸν καὶ φενάκην ὠνόμασεν Ἱερὰν Σύνοδον. Ταῦτα τὰ τόσον γνωστά, ὡς ἐκ περισσοῦ δὲ ἐξελεγχθέντα τῷ 1910 καὶ ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Πετρακάκου, ὁ Mauer, ὡς προτεστάντης ἐδικαιοῦτο ἐπὶ τέλους νὰ νομοθετήσῃ. Δὲν ἐπετρέπετο ὅμως εἰς οὐδεμίαν συνταγματικὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν νὰ διατηρήσῃ, ἀφοῦ ἀντιστρατεύονται πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ εὐσεβοῦς ὀρθοδόξου Ἑλληνικοῦ λαοῦ, παρουσιάζουσι δὲ τὸ ὀρθόδοξον αὐτοῦ φρόνημα νενοθευμένον. Καὶ δὲν ἐπετρέπετο εἰς τὰς Ἑλληνικὰς Κυβερνήσεις ἡ διατήρησις τοιούτου ἐξαμβλώματος, κρατοῦντος δεσμίαν τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ παραλύοντος ἅπασαν τὴν πνευματικὴν ζωὴν Αὐτῆς τοσοῦτο μᾶλλον, καθ' ὅσον τὸ Ἔθνος ὁλόκληρον ἐν ταῖς Ἐθνοσυνελεύσεσι τοῦ 1843 καὶ 1863 διὰ τῶν πληρεξουσίων αὐτοῦ ἀνεστήλωσε τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ τὰ ἔθιμα καὶ τὰς παραδόσεις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ διὰ τῆς συνταγματικῆς διατάξεως τοῦ 2ου ἄρθρου ἐπέβαλε τὴν μεταβολὴν τοῦ διοικητικοῦ συστήματος ἀπὸ προτεσταντικοῦ εἰς Ὀρθόδοξον. Πλὴν αἱ κατὰ καιρὸν μυωπάζουσαι κυβερνήσεις καὶ αἱ ὑποστηρίζουσαι αὐτὰς πλειονοψηφίαι τῶν βουλῶν ἀσεβοῦσαι πρὸς τὴν ἐπιτακτικὴν ταύτην ἐντολὴν καὶ μόνον εἰς τὸ ἴδιον πολιτικὸν συμφέρον, κακῶς ἐννοούμενον καὶ τοῦτο, ἀποβλέπουσαι, διετήρησαν τὰ δεσμά τοῦ Mauer ἀφοῦ διὰ τῶν νόμων Σ' καὶ ΣΑ' τοῦ 1852 κατέλυσαν τοὺς ὑπὸ τοῦ Συντάγματος ἀναστηλουμένους ἱεροὺς κανόνας, ἀντιγράψασαι ἁπλῶς καὶ ἐπαυξήσασαι τὸν καταστατικὸν νόμον τοῦ 1833, τὸν ὑπὸ τοῦ Mauer κατασκευασθέντα Καὶ βεβαίως δὲν ἔλειψαν κατὰ καιροὺς διάφοροι πολιτικοὶ καὶ κληρικοὶ ὑψούμενοι εἰς ἀνωτέρους ὁρίζοντας καὶ ἀντιλαμβανόμενοι τὸ ἀληθὲς συμφέρον τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ζητοῦντες τὴν ἀπαλλαγὴν τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ τῆς ὑπὸ τὴν Πολιτείαν ὑποζυγώσεως. Ἀλλ' αἱ εὐσεβεῖς αὗται προσπάθειαι προσέκρουσαν ἀείποτε εἰς ἀκατανόητον πολιτειοκρατικὸν πεῖσμα. Καὶ ἵνα παραλίπωμεν τὰς κατὰ διαφόρους καιροὺς διαμαρτυρίας τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν ἱεραρχῶν καὶ διαφόρων εὐσεβῶν βουλευτῶν διὰ τὴν νομοθετικὴν καταπάτησιν τῶν ἱερῶν κανόνων ἀναφέρομεν ἓν καὶ μόνον γεγονός, ἀποδεικνῦον περιτράνως τὰ λεγόμενα. Ὅτε τῷ 1863 συνεζητεῖτο τὸ Σύνταγμα ἐν τῇ Β'. τῶν Ἑλλήνων Συνελεύσει ὁ Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Κοκκίνης, ἀνὴρ πλήρης σοφίας καὶ εὐσεβείας, ἀπέδειξεν ὅτι οἱ νόμοι Σ' καὶ ΣΑ'. εἶνε τελείως ἀντικανονικοὶ καὶ ἑπομένως ἀντισυνταγματικοί, ἡ δὲ Συνέλευσις διὰ ψηφίσματος ἔδωκεν ἐντολὴν εἰς τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν, ὅπως μεταβάλῃ τὸν καταστατικὸν νόμον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τὸν περὶ ἐπισκοπῶν καὶ ἐπισκόπων, ἐναρμονίζουσα τὰς διατάξεις αὐτῶν πρὸς τοὺς ἱεροὺς κανόνας. Παρῆλθον ἔκτοτε 58 ἔτη, οὐδεμία δὲ Κυβέρνησις οὐδὲ νομοθετικὴ ἐξουσία ἠθέλησε νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν ἐντολὴν ταύτην τοῦ Ἔθνους.

Κατόπιν λοιπὸν τῆς μακρᾶς καὶ συστηματικῆς ἀναλγησίας τῶν ἑκάστοτε Κυβερνήσεων πρὸς τὴν ἀξίωσιν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ νὰ διοικῆται Ὀρθοδόξως καὶ οὐχὶ προτεσταντικῶς, εἶνε εὐεξήγητος ἡ χαρὰ τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται πᾶς Ὀρθόδοξος πονῶν τὴν Μητέρα αὐτοῦ Ἐκκλησίαν, πληροφορούμενος τὴν εὐσεβῆ μέριμναν τῆς παρούσης Κυβερνήσεως, ὅπως θέσῃ τὴν Ἐκκλησίαν εἰς διοικητικὴν τροχιὰν καθαρῶς Ὀρθόδοξον καὶ ἐπιτρέψῃ Αὐτῇ νὰ διοικῆται κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας, καὶ ἔτι εὐεξήγητοι αἱ εὐχαὶ τὰς ὁποίας ἀναπέμπει, ὅπως ὡς τάχιστα ἡ Κυβερνητικὴ αὕτη μέριμνα καταστῇ πραγματικότης.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

Ἀπάντησις

(Ἱερουσαλὴμ 26 Ἀπριλίου). Ἡ ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως διορισθεῖσα Ἐπιτροπὴ πρὸς ἐξέτασιν τῶν ἀπασχολούντων τὸ Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων ζητημάτων ἐσωτερικῆς καὶ οἰκονομικῆς φύσεως, ἐπὶ μακρὸν μελετήσασα καὶ ἐξετάσασα ταῦτα ἐν πάσαις αὐτῶν ταῖς λεπτομερείαις, ὑπέβαλε τελευταίως τὰ πορίσματα καὶ τὰς γνώμας αὐτῆς εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν, ἥτις σήμερον ἐξέδωκε τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς, τὴν ὁποίαν καὶ ἐκοινοποίησε πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον. Διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης ἀθωοῦται ὁ Μακαριώτατος ἡμῶν Πατριάρχης, πολλὰ λέγονται κατὰ τῶν ἀποστατῶν Ἀρχιερέων, καὶ συνιστᾶται συμβιβασμός. Ἐὰν δὲ οἱ Ἀρχιερεῖς ἐξακολουθήσωσιν ἐμμένοντες ἐν τῇ ἀποστασίᾳ αὐτῶν, τότε δικαιοῦται ὁ Πατριάρχης μετὰ τῶν ἓξ Συνοδικῶν Ἀρχιμανδριτῶν νὰ συνεχίσῃ τὰς Συνοδικὰς ἐργασίας, ἡ δὲ Κυβέρνησις θὰ ἀναγνωρίζῃ τὴν Σύνοδον ταύτην κανονικήν. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὸ οἰκονομικὸν ζήτημα, ἐλήφθη ἀπόφασις ὅπως τὰ οἰκονομικὰ τοῦ Πατριαρχείου ἡμῶν διευθύνωνται ὑπὸ ἀνεξαρτήτου ἐπιτροπῆς, ἀποτελουμένης ἐξ Ἁγιοταφιτῶν καὶ Κυβερνητικῶν Ἀντιπροσώπων.

Οὕτω δὲ διὰ τῆς ἀποφάσεως ταύτης τῆς Ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως ἐδόθη λύσις εἰς ἔκρυθμον κατάστασιν, ἥτις, ὑπὲρ τὸ δέον παραταθεῖσα, πολλὰς ζημίας ἐπήνεγκεν εἰς οὐσιώδη καὶ ζωτικώτατα ζητήματα τοῦ Παναγίου Τάφου.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Βιβλιοθήκη ὠφελίμων γνώσεων. Τοιοῦτος ὁ τίτλος σειρᾶς ἐκδόσεων, τὴν ὁποίαν ἐπεχείρισεν ὁ ἐν Φαναρίῳ Κων]πόλεως «Ἀγαθοεργὸς Σύλλογος Ἑλληνίδων». Φυλλάδια τρία ἐξεδόθησαν, εἰς 8 τυπογρ. φύλλα. Τὸ πρῶτον τούτων ἐρευνᾷ τοὺς μετὰ τὸ 1821 ἐγκαθιδρυθέντας Φαναριώτας καὶ «Λογάδας» τοῦ Γένους, τὸν βίον αὐτῶν, τὰς συνηθείας, τὴν γλῶσσαν, τὰ ᾄσματα κλπ. γραφὲν ὑπὸ τοῦ κ. Μ. Ι. Γεδεὼν Γὸ τρίτον τὸν τάφον τοῦ Κων]τίνου Παλαιολόγου, ὑπὸ τοῦ κ. Ὀδ. Ἀνδρεάδου. Φυλλάδια ἀξιανάγνωστα. Εὑρίσκονται παρὰ τῷ βιβλιοπώλῃ κ. Γ. Ι. Βασιλείου ὁδὸς Σταδίου 42.

Ἱερὸς Σύνδεσμος Μετὰ τετραετῆ ἀναγκαστικὴν σιγὴν ἐπανελαβεν ἀπὸ τῆς πρώτης Ἀπριλίου τὴν ἔκδοσιν αὐτοῦ τὸ ἐκκλησιασιαστικὸν περιοδικὸν «Ἱερὸς Σύνδεσμος», τῆς ὁμωνύμου αὐτοῦ ἑνώσεως τῶν ἐν Ἀθήναις καὶ Πειραιεῖ κληρικῶν θείσης διὰ τοῦ Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Ἀθηνῶν κ. Θεοκλήτου εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος τὸ ἀναγκαῖον χρηματικὸν ποσὸν πρὸς ἔκδοσιν αὐτοῦ. Ἡ ὕλη τοῦ πρώτου τεύχους. ἀφιερωμένη ἐξ ὁλοκλήρου εἰς τὸν βίον καὶ τὴν δρᾶσιν τοῦ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀνακηρυχθέντος ἁγίου Πατριάρχου Κων]πόλεως Γρηγορίου τοῦ Ε', ἀνήκει εἰς τὸν κάλαμον τῶν δοκιμοτέρων παρ' ἡμῖν περὶ τὰ ἐκκλησιαστικὰ θεολόγων καὶ συγγραφέων. Εἰς τὸν «Ἱερὸν Σύνδεσμον», οὗτινος ἡ διεύθυνσις ἀνετέθη εἰς τὸν διδάκτορα τῆς Θεολογίας Καθηγητὴν κ. Π. Μπρατσιώτην, ἡ «Νέα Φόρμιγξ» εὔχεται ἀπρόσκοπτον τὴν σταδιοδρομίαν, ἀπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας.

---

6. Γρηγ. Νύσσης εἰς τὸν βίον Μακρίνης. Πατρολογία Migne τόμου Μς' στήλη 961 καὶ 964.
7. ταῦτα κατὰ Σωζόμενον· βιβλίου Ε' κεφ. 19.
8. οἱ διακριβοῦντες δῆλα δὴ τοὺς ψαλμούς.
9. Ἐκκλησ. Ἱστ. βιβλ. Ζ', κεφ. 21. Σωζομ. Θ', 1.

Χριστὸς Ἀνέστη

Ὡς ψάλλεται ἐκ παραδόσεως ὑπὸ τοῦ λαοῦ.
Μετὰ διπλῆς συνηχητικῆς γραμμῆς.

Ἦχος λ π q Πα χ

Ρυθμὸς 4σημος

Χρόνος σύντομος μέτριος.

Μέλος

Χρι στο ος α νε στη η ε εκ

A

Χρι στο ος α νε στη η ε εκ

B

Χρι στος α νε στη κ

νε ε κρων q θα να α τω θα α να α το ον

νε ε ε κρων q θα να α τω θα α να α το ον

νε κρων q θα να α τω θα να τον

πα τη η η σα α α ας και τοι οις ε εν τοις

πα τη η η σα ας α ας και τοι οις ε εν τοις

πα τη σας και τοις εν τοις

μνη μα σι q ζω ην χα ρι σα α α με νος

μνη η μα σι q ζω ην χα ρι σα α με νος

μνη μα σι q ζω ην χα ρι σα α με νος

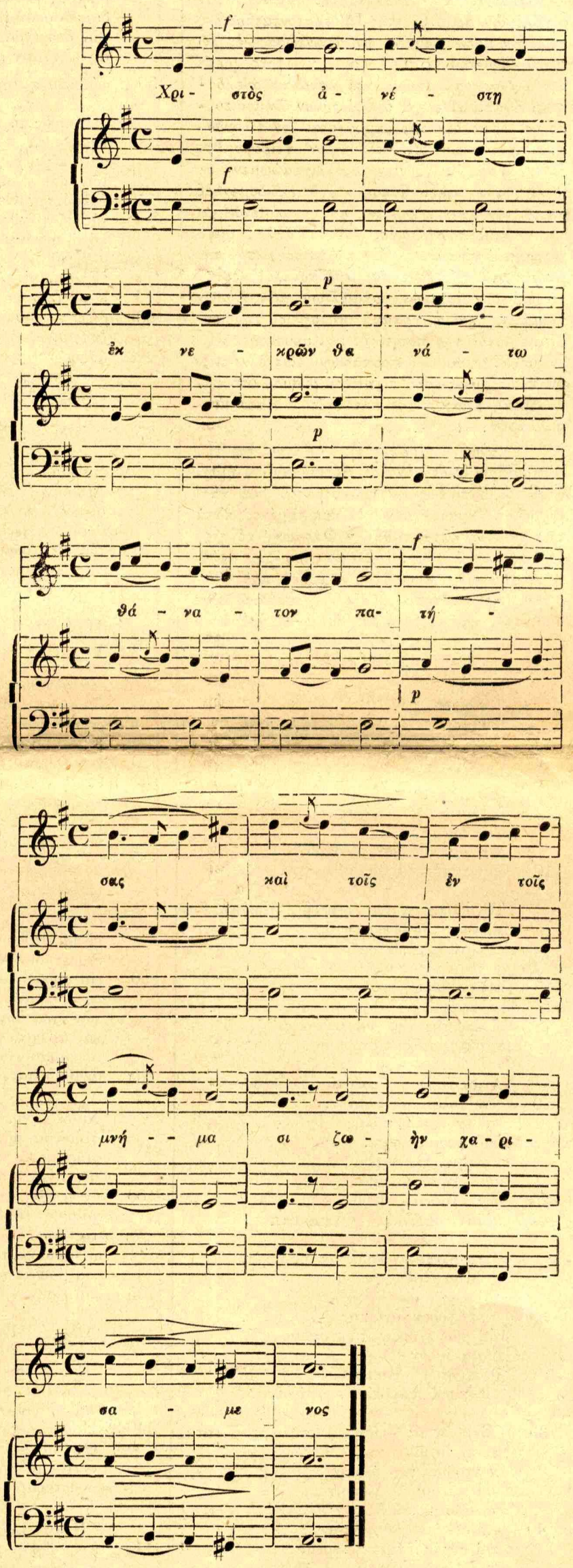

Οἱ τόνοι Fa♯ καὶ Do♯ ἀντιστοιχοῦντες πρὸς τοὺς ἐλάσσονας Βου καὶ Ζω τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς, εἶναι ἀδύνατον ν' ἀποδοθῶσι διὰ τῶν μειζόνων τοῦ Κλειδοκυμβάλου τόνων.

ΑΝΕΚΔΟΤΟΣ ΚΑΝΩΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΕΟΤΟΚΟΝ

Ὁ κ. Κ. Ψάχος κέκτηται χειρόγραφον εὐχολόγιον (ἀρ. 217) τῆς ΙΔ΄ ἑκατονταετηρίδος περιέχον πολλὰς εὐχὰς μὴ ἀπαντώσας ἐν τῷ εὐχολογίῳ τοῦ Goar, εὐχὰς γνωστὰς μετὰ πολλῶν παραλλαγῶν, καὶ κανόνας ἀνεκδότους, ὧν εἷς εἶνε καὶ ὁ ὑφ' ἡμῶν δημοσιευόμενος, ὅστις δὲν περιλαμβάνεται ἐν τῷ γνωστῷ Θεοτοκαρίῳ. Τὸ πολύτιμον χειρόγραφον τοῦ κ. Ψάχου μέλλομεν νὰ περιγράψωμεν λεπτομερῶς ἐν ἄλλῳ τόπῳ, νῦν δ' ἐκδίδομεν ἐξ αὐτοῦ τὸν κανόνα τοῦτον ὑποσημειούμενοι καὶ τὰς γραφὰς τοῦ κώδικος καὶ τὰς ἄλλας ἡμετέρας παρατηρήσεις. Ἐν τῷ χειρογράφῳ παραλείπονται τὰ ὑπογεγραμμένα ἰῶτα, αἱ κεραῖαι ἐπὶ τῶν ἀρχικῶν γραμμάτων τῶν κυρίων ὀνομάτων καὶ ἡ γραμματικὴ στίξις, σημειουμένης μόνον τῆς ποιητικῆς καὶ μουσικῆς. Ἐνιαχοῦ οἱ στίχοι τῶν τροπαρίων εἶνε ἐλλιπεῖς, ἀναπληρουμένου τοῦ ποιητικοῦ ρυθμοῦ ὑπὸ τοῦ μουσικοῦ, ἐνιαχοῦ δὲ πλεονάζουσι κατὰ μίαν συλλαβήν.

Ὁ κανὼν ἐπιγράφεται: «Κανὼν εἰς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον καὶ Δέσποιναν (α) ἡμῶν ὑπὲρ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ στρατοῦ καὶ κατ' ἐχθρῶν πολεμίων», εἶνε δὲ πεποιημένος κατὰ τοὺς εἱρμοὺς «ἁρματηλάτην Φαραώ», «ὁ στερεώσας κατ' ἀρχάς», «Σύ μου ἰσχύς», «ἵνα τί με ἀπώσω», «τὴν δέησιν ἐκχεῶ πρὸς Κύριον», «οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας», «ἐπταπλασίως κάμινον», καὶ «ἐξέστη ἐπὶ τούτῳ ὁ οὐρανός.»

Ὠδὴ α΄. Ἦχος πλ. δ΄.

Ἁρματηλάτην Φαραώ.

Ὁ ἐν πολέμοις κραταιὸς Θεὸς ἡμῶν
καὶ ἐν βουλῇ δυνατὸς
καὶ ἐν ἰσχύϊ μέγας
καὶ ἀνεξιχνίαστος
ἐν οἰκτιρμοῖς, ἀθάνατε,
φιλανθρώπῳ ἐλέει
ἐπὶ λαόν σου καὶ πόλιν σου
ὄμματι εὐσπλάχνῳ ἐπίβλεψον.

Τῇ ἀκοιμήτῳ σου πρεσβείᾳ, Δέσποινα,
σπεῦσον τοῦ σῶσαι ἡμᾶς
ἐξ ἐθνικῆς βλάβης·
σὲ γὰρ τεῖχος ἄρρηκτον
καὶ ἀσφαλὲς ὀχύρωμα
καὶ κραταίωμα στέφους
οἱ ἐπὶ τῆς γῆς βασιλεύοντες
ἔχοντες ἱστῶσι τὰ τρόπαια.

Λυμαντικῆς ἡμᾶς κακίας λύτρωσαι
τῶν πολεμίων ἐχθρῶν,
καὶ ἐν καιρῷ πάλης
ἡμῖν συμμαχήσατε,
Γεώργιε, Θεόδωροι,
καὶ Δημήτριε ἅμα,
σὺν Ἀρτεμίῳ, Προκόπιε,
πίστει τοὺς ὑμᾶς λιτανεύοντας.

Ὡς οὐρανίου βασιλείας σκήνωμα,
ὦ Μῆτερ πάναγνε,
τοὺς σὲ τιμῶντας σῷζε
στεφηφόρους ἄνακτας
καὶ τῶν ἐχθρῶν τὰ τρόπαια
διασκέδασον μόνη,
θεοκυῆτορ πανάμωμε,
τῷ ἐκ σοῦ πρεσβείαν προσάγουσα.

Ἐχθρῶν τὰ θράση καὶ ἱππεῖς καὶ ἅρματα
ἐν τῇ ἰσχύϊ τῆς σῆς
παντοδυνάμου σκέπης
καὶ παλάμης, Δέσποινα,
κατάβαλε καὶ ὄλεσον·
ἐπὶ σοὶ γὰρ καυχῶνται
καὶ δυναμοῦνται πρεσβείαις σου
οἱ ἐκ σοῦ τὸ κράτος δεξάμενοι.

Ὠδὴ γ΄. Ὁ στερεώσας οὐρανούς.

Οἱ τὴν ἐλπίδα ἐπὶ σέ,
πανύμνητε, κεκτημένοι
βασιλεῖς ἐκδυσωποῦσι συντόνως,
διασκέδασον βουλὰς
τῶν δυσμενῶν πρεσβείαις σου,
ὅτι οὐκ ἔστιν πλήν σου
σῴζουσα σκέπη, Πανάχραντε.

Ὡς πρὸς τὸ σῴζειν ἀκλινὴς
ὑπάρχουσα προστασία
καὶ ὑπέρμαχος ἀκλόνητος φύσει
τῶν πιστῶς σε ἀληθῆ
ὑμνούντων Θεομήτορα,
τὰς τῶν ἐχθρῶν ἐπάρσεις
τῇ σῇ δυνάμει κατάβαλε.

Ἐπὶ τῆς γῆς σωματωθεὶς
συνανεστράφη ἀνθρώποις
ὁ ψυχὴν πᾶσιν ἀνθρώποις ἐμπνέων
ἐκ γαστρός σου προελθὼν
ἀσπόρως ὁ ὑπέρθεος,
διὸ πιστοί σε πάντες
ὕμνοις, Ἁγνή, μακαρίζομεν.

Ὠδὴ δ΄. Σύ μου ἰσχύς, Κύριε.

Ἐν τῷ φωτί,
Δέσποινα, τῆς σῆς πρεσβείας ἀεὶ
οἱ ἐν ζόφῳ
θλίψεων κρατούμενοι
τῶν δυσχερῶν λύσιν ἀπλανῆ
καὶ τῶν συνεχόντων
ἐλευθερίαν καρπούμεθα·
καὶ γὰρ χαρὰ ὑπάρχεις,
Παναγία Παρθένε,
τὴν τῆς λύπης κατήφειαν λύουσα.

Σὺ τῶν πιστῶν,
Ἄχραντε, ἰσχὺς καὶ δύναμις
βασιλέων
ὅπλον τε καὶ τρόπαιον
καὶ ἀσφαλὴς ἄγκυρα, σεμνή·
ἐκ σοῦ γὰρ τὸ κράτος
τῆς ἐξουσίας προσέλαβον,
δι' ὧν βουλὰς ἀθέων
διασκέδασον μόνη
καὶ εἰρήνην τῇ ποίμνῃ σου βράβευσον.

Σὲ κατ' ἐχθρῶν
ἅπαντες νίκην κεκτήμεθα,
σὲ καὶ ῥάβδον
ἔχομεν δυνάμεως
καὶ ἀραγῆ θώρακα πιστοί,
δι' ὧν παρατάξεις
τῶν ἐναντίων τροπούμεθα,
καὶ σὲ κατὰ βαρβάρων
προβαλλόμεθα τεῖχος
ἀκαθαίρετον, μόνη πανύμνητε.

Χαῖρε ἁγνή,
στήριγμα τῶν προστρεχόντων (σοι),
χαῖρε ὄρος
ἅγιον καὶ τράπεζα,
ἐν ᾗ τροφὴ πρόκειται Χριστός·
χαῖρε τὸ εὐῶδες
τῆς παρθενίας θυμίαμα,
ἡ τρέπουσα τὰ θράση
καὶ βουλὰς τῶν δαιμόνων,
καὶ εἰρήνην τῷ κόσμῳ βραβεύουσα.

Ὠδὴ ε΄. Ἵνα τί με ἀπώσω ἀπὸ σοῦ.

Ἐπὶ σὲ ἐπερρίφη
ἐκ κοιλίας, πάναγνε, ὁ βασιλεὺς ὁ πιστός,
καὶ τῷ σῷ ἐλέει,
Παναγία, οὐ μὴ σαλευθήσεται,
Θεομῆτορ μόνη,
ἀλλὰ τὴν σὴν ἐνδεδυμένος
προστασίαν ὡς ὅπλον ὀλέσει ἐχθρούς.

Ἡ ἀνέσπερος χάρις
ἡ τὴν αἴγλην φέρουσα τοῦ ἀπροσίτου φώτός,
τὴν κατήφειαν λῦσον
τῆς ἀχλύος καὶ λύπης, πανάμωμε,
τοῦ πιστοῦ λαοῦ σου
καὶ τὴν χαρὰν τῇ καταπτώσει
τῶν ἐχθρῶν ἐν τῷ κόσμῳ πρυτάνευσον.

Διὰ σοῦ τὸ στέφος
κορυφαῖς δεξάμενοι τῆς ἁλουργίδος, ἁγνή,
καὶ τὸ θεῖον σκῆπτρον
ἐκ χειρῶν σου λαβόντες οἱ ἄνακτες
ἐξαιτοῦσι πίστει,
ὡς ἀκαταίσχυντον ἐλπίδα,
εἰρηνεῦσαι τὸν κόσμον πρεσβείαις σου.

Τοῦ Υἱοῦ σου, Παρθένε,
τὴν ἀκαταμάχητον ἰσχὺν ἐξέγειρον,
ἐλθὲ εἰς τὸ σῶσαι
τοὺς Μητέρα Θεοῦ σε γινώσκοντας.
ὅτι καύχημά (σε)
οἱ εὐσεβεῖς θεράποντές σου
βασιλεῖς καὶ λαός σου κεκτήμεθα.

Ὠδὴ ς΄. Τὴν δέησιν ἐκχεῶ πρὸς Κύριον.

Ἀσάλευτον καὶ βεβαίαν ἐλπίδα
καὶ ἀκλόνητον κρηπῖδά σε πάντες
οἱ γηγενεῖς κεκτημένοι, Παρθένε,
καὶ κατ' ἐχθρῶν δυσμενῶν ἀμυντήριον,
δεόμεθά σου ἐκτενῶς,
τὴν εἰρήνην πρεσβείαις σου δώρησαι.

Ῥομφαίαν τὴν τῶν ἀπίστων καὶ ὅπλον
καὶ πολέμους, οἴμοι, καθ' ἡμῶν κινηθέντας
ὑπὲρ ἡμῶν κραταιῶς ὁπλισθεῖσα
τῶν οἰκετῶν σου θερμῶς διανάστηθι
καὶ φλέξον [καὶ] θραῦσον θυρεοὺς
τῶν ἐχθρῶν τῇ ἀμώμῳ πρεσβείᾳ σου.

Δυνάμει σου ἀηττήτῳ, Παρθένε,
τὴν τιμῶσάν σε καὶ σέβουσαν πόλιν
τῆς τῶν ἐχθρῶν προσδοκίας καὶ βλάβης
καὶ τῆς αὐτῶν δυσμενείας ἐξάρπασον·
τὴν σὴν γὰρ ἔχει βοηθὸν
προστασίαν ἐν πᾶσι καὶ στήριγμα.

Τῇ αἴγλῃ τῆς φωτοφόρου σου σκέπης
ἡ τὸν ἥλιον τῆς δόξης τεκοῦσα
τὰς κορυφὰς τῶν πιστῶς σε σεβόντων
θεοστεφῶν βασιλέων περίθαλπε,
καὶ δόξασον ὡς ἀληθῶς,
Θεοτόκε, ταῖς νίκαις πρεσβείαις σου.

Ὠδὴ ζ΄. Οἱ ἐκ τῆς Ἰουδαίας.

Φοβερὸς ἐν ἰσχύϊ
δυνατὸς ἐν πολέμοις ὑπάρχων, Κύριε,
διασκόρπισον ἔθνη
ὑψηλῇ δεξιᾷ σου
τὰ τοὺς πολέμους θέλοντα·
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν Θεός, εὐλογητὸς εἶ.

Τοὺς τῷ σῷ κεκλημένους,
Ἰησοῦ, ὁ Θεός μου, τῷ ὀνόματι
ἐκ πάσης ἐπηρείας
διάσωσον πρεσβείαις
τῆς ἁγνῆς Θεομήτορος·
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν Θεός, εὐλογητὸς εἶ·

Ὡς ὑπάρχων εἰρήνης
χορηγὸς καὶ γαλήνης οἰκτίρμων πρύτανις,
κατάπαυσον πολέμους
καὶ θραῦσον πολεμίους
καὶ σῶσον τοὺς βοῶντάς σοι,
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν Θεός, εὐλογητὸς εἶ.

Ἡ ἀφράστως τεκοῦσα
ὑπὲρ λόγον τὸν Λόγον, Θεοκυῆτορ ἁγνή,
τοὺς σὲ ὁμολογοῦντας
κυρίως Θεοτόκον
καὶ βοῶντας διάσωσον,
ὁ τῶν πατέρων ἡμῶν Θεός, εὐλογητὸς εἶ.

Ὠδὴ η΄. Ἑπταπλασίως κάμινον.

Τὰ τῶν ἐχθρῶν ἐπάρματα
καὶ θράση καὶ φρυάγματα
ἔπιδε, καὶ τούτους
ἐν τῷ σῷ ὀνόματι
καταίσχυνον, Δέσποινα,
καὶ τῷ λαῷ σου δώρησαι

δύναμιν καὶ νίκην
(καὶ) τοῖς πιστοῖς βασιλεῦσιν
ἐν πίστει τοῖς βοῶσι,
195 ἱερεῖς εὐλογεῖτε,
λαὸς ὑπερυψοῦτε
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἡ ἀκατάληπτος δύναμις
καὶ ἰσχὺς καὶ βοήθεια
200 καὶ καταφυγὴ
χριστιανῶν ὑπάρχουσα,
Παρθένε Θεόνυμφε,
τοῖς βασιλεῦσι τρόπαια,
καὶ εἰρηνικὴν
205 εὐημερίαν παράσχου
τῷ πίστει σε τιμῶντι
λαῷ τε καὶ τῇ πόλει
ταῖς σαῖς πρὸς τὸν Υἱόν σου
λιταῖς ἀκαταπαύστοις.

210 Ἐν τῷ πελάγει, Δέσποινα,
τῆς φοβερᾶς πρεσβείας σου
ὡς ἐπὶ λιμένα
ἀσφαλῆ καυχώμενοι
ὀρθόδοξοι ἄνακτες
215 τῶν πολεμίων τρέπουσι
τὰς τῆς ἀθείας
τρικυμίας βοῶντες,
οἱ παῖδες εὐλογεῖτε,
(ἱερεῖς ἀνυμνεῖτε,
220 λαὸς ὑπερυψοῦτε,
εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας).

Ἡ ταχινὴ βοήθεια
καὶ ἰσχύς τε καὶ δύναμις
καὶ καταφυγὴ
225 Χριστιανῶν ὑπάρχουσα,
Παρθένε Θεονύμφευτε,
τοῖς βασιλεῦσι τρόπαια
καὶ εἰρηνικὴν
εὐημερίαν παράσχου,
230 βαθεῖαν εὐφροσύνην
τῷ λαῷ καὶ τῇ πόλει
ταῖς σαῖς πρὸς τὸν Υἱόν σου
λιταῖς ἀκαταπαύστοις.

Ὠδὴ θ΄. Ἐξέστη ἐπὶ τούτῳ ὁ οὐρανός.

235 Τὸ ὅπλον κεκτημένοι τὸ τοῦ σταυροῦ
ὡς ἀνίκητον τρόπαιον, (Δέσποτα),
οἱ βασιλεῖς
ἔργων κατισχύουσι τῶν ἐχθρῶν,
καὶ (τὴν) ἁγνὴν Μητέρα σου
240 ἔχοντες ὀχύρωμα κραταιόν,
νικῶσι, στεφανοῦνται,
καὶ καλοῦνται προσφόρως
εἰρηνοκράτορες ἀήττητοι.

Τὴν θείαν σου πρεσβείαν πρὸς τὸν ἐκ σοῦ
245 καὶ τὴν σὴν ἐξαπόστειλον δύναμιν,
καὶ τῶν ἐχθρῶν
παῦσον καθ' ἡμῶν τὰς ἐπιβουλάς,
Μαρία Θεονύμφευτε,
ὅτι σὲ κεκτήμεθα βοηθὸν
250 καὶ σκέπην ἐν ἀνάγκαις
καὶ πᾶσαν σωτηρίαν
καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἀντίληψιν.

Τὸ χαῖρέ σοι βοῶμεν τοῦ Γαβριήλ,
χαῖρε λύσις, Παρθένε, τῆς πρώτης ἀρᾶς·
255 χαῖρε χαρά,
κεχαριτωμένη, τῶν γηγενῶν·
χαῖρε πιστῶν τὸ καύχημα,
χαῖρε βασιλέων ἡ ἄλουργς,
καὶ νίκη τοῦ λαοῦ σου
260 καὶ τῶν ἐχθρῶν ἡ πτῶσις,
χαῖρε τοῦ κόσμου ἀγαλλίαμα.

Παλάμῃ καὶ χειρί σου τῇ κραταιᾷ
ἐπισκίασον, μόνε φιλάνθρωπε,
ἐπὶ λαὸν
265 καὶ κληρονομίαν σου ἀληθῆ
ταῖς ἱκεσίαις, Δέσποτα,
πάντων τῶν μαρτύρων καὶ προφητῶν
καὶ θείων ἀποστόλων
καὶ τῆς πάντων ἐλπίδος,
270 τῆς Θεοτόκου, ταῖς ἐντεύξεσι.

(α) δεσποίναν.

2. ἁρματηλάτιν. 5. ἰσχύι. 12. σώσαι. 14. τείχος. 15. ὀχύρωμα. 19. λύτρωσε.

26. ἡμᾶς. 35. ἱππεῖς. 38. παλάμας. 43. Ὁ εἱρμὸς ἄρχεται «ὁ στερεώσας κατ' ἀρχάς».

51. προστὸ. ἀκλινῆς. 54. σὲ. 55. ὑμνοῦντων. 58· σωματωθεῖς. 61. προελθῶν. 67. ἀεὶ. 75. τῆν.

80. ἀσφαλῆς. 83. προσέλαβων. 93. καταβαρβάρων. 96. ἀγνή. 97. (σοι) προσέθηκα. 99. τράπαιζα. 110. μί. 111. θεομήτορ. 123. σκήπτρον. 132. (σε) προσέθηκα. 134. βασιλεῖς. καικτήμεθα. 137. κρηπίδα. 138. οἱ γηγενεῖς.

142. ἀπίστων. 143. οἶμαι. 146. ἴσως γραπτέον «καὶ φλέξον, θραῦσον θυρεούς». 149. τιμῶσαν σε. 151. αὐτοῦ. 152. ἔχειν. 165. ἴσως γραπτέον «τοὺς πολέμους τὰ θέλοντα». 168. τῷ ὀνόματι, δὲν ἔχει ὀρθῶς· πιθανῶς γραπτέον «σεπτῷ ὀνόματι». 177. βοῶντας σοι. 193 (καὶ) προσέθηκα.

195 ἱερεῖς. 197 αἰώνας. 200 καταφυγῆ. 201 χριστιάνῶν. 211 φοβεράς. 212—213 ἴσως γραπτέον, ὡς ἐπὶ λιμένι ἀσφαλεῖ 214 ὀρθόδοξοι. 216 ἀθείας. 218 εὐλογεῖται. 219—221 ἱερεῖς-αἰῶνας, παραλείπονται. 230 βαθείαν. 236 λείπει ἐν τέλει λέξις τρισύλλαβος προπαροξύτονος, συνεπλήρωσαι (Δέσποτα), ἀλλὰ δύναται νὰ γραφῇ καὶ (Κύριε). 240 (τὴν) συνεπλήρωσα. ἁγνήν. 240 ὀχύρωμα 241 νικῶση. 249 καικτήμεθα. 253 χαῖρε. 255 χαρᾶ. 258 ἀλουργίς. 260 πτώσις.

Ε. Α. ΠΕΖΟΠΟΥΛΟΣ

ΑΡΘΡΑ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΦΩΝΗΣ

ΕΠΙ ΤΗ ΕΚΔΟΣΕΙ ΤΗΣ «ΝΕΑΣ ΦΟΡΜΙΓΓΟΣ»

Χαιρετίζω χαίρων τὴν ἐμφάνισιν τῆς «Νέας Φόρμιγγος», δι' ἧς πληροῦται παμμέγιστον κενὸν ἔν τε τῷ ἐκκλησιαστικῷ καὶ τῷ λοιπῷ φιλομούσῳ κόσμῳ. Ἡ διεύθυνσις αὐτῆς ὑπὸ τὴν ἐμπνευσμένην μοῦσαν καὶ τὸν γλαφυρὸν κάλαμον τοῦ ἐξόχου μουσικοδιδασκάλου κ. Ψάχου ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν ἐγκριτοτέρων μουσοληπτῶν ἐμπνέει ἐκ τῶν προτέρων τὴν πεποίθησιν περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ δι' ὃν προώρισται. Ὁ τίτλος «Νέα Φόρμιγξ» ἀναπολεῖ παλαιοτέραν γνώριμον ὑπὸ τὴν προσωνυμίαν «Φόρμιγξ», εἰς τὴν ὁποίαν παρήλασαν σχεδὸν πάντων τῶν περὶ τὴν μουσικὴν ἀσχολουμένων αἱ ἰδέαι καὶ σκέψεις καὶ γνῶμαι καὶ ἀντιλήψεις, ἐπὶ σειρὰν δ' ἐτῶν ἐξενίζοντο καὶ μελέται τοῦ χαράσσοντος τὰς γραμμὰς ταύτας, ἀφορῶσαι εἰς τὴν ὑγιεινὴν καὶ φυσιολογίαν τοῦ φωνητικοῦ συστήματος καὶ ἰδίως τοῦ λάρυγγος.

Ἤδη ἐπὶ τῇ ἐμφανίσει τῆς «Νέας Φόρμιγγος» ὑπὸ πρόγραμμα καὶ ἐπαγγελίας ἀσυγκρίτως ὑπερτέρας καὶ πληρεστέρας ἐκ τῆς παλαιᾶς γνωρίμου, δράττομαι τῆς εὐκαιρίας νὰ προσφέρω τοῖς ἐντευξομένοις πᾶν ὅ,τι ἡ ἐπιστημονικὴ γνῶσις καὶ ἡ πολυχρόνιος πεῖρα ἐδίδαξαν καὶ ἀπεκρυστάλλωσαν ἐν τῇ ἀντιλήψει ὠφέλιμον καὶ σωστικὸν εἰς τὴν ἐνάσκησιν τοῦ ἐπαγγέλματος τῶν τε ἀοιδῶν καὶ ψαλτῶν. Ἐπιτραπήτω δὲ νὰ εἰσηγηθῶ ἐν περιλήψει τῆς ὕλης ἡ ὁποία θὰ παρελάσῃ ἀπὸ τῶν στηλῶν τῆς «Νέας Φόρμιγγος» καταρχόμενος ἐκ τοῦ μαθήματος, τὸ ὁποῖον ἐδίδαξα ἐν τῇ ἐνάρξει τῆς λειτουργίας τοῦ «Ὠδείου Ἐθνικῆς Μουσικῆς» τοῦ κ. Ψάχου κατὰ Νοέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους ὧδέ πως.

«Μετὰ μεγίστης χαρᾶς καὶ ψυχικῆς ἀγαλλιάσεως προσέρχομαι νὰ διδάξω τὴν φυσιολογίαν καὶ ὑγιεινὴν τοῦ φωνητικοῦ συστήματος, τὸ ὁποῖον γενικῶς μὲν μεταχειριζόμεθα πάντες εἰς ἐξωτερίκευσιν τῶν διανοημάτων, τῶν συναισθημάτων, τῶν σκέψεων ἡμῶν καὶ ἐν ἑνὶ λόγῳ πάσης ἰδέας καὶ ἐννοίας διὰ τῆς φωνῆς καὶ τοῦ ἀνάρθρου λόγου. Εἰδικῶς δὲ σεῖς οἱ μαθηταὶ τοῦ ἀρτιουστάτου «Ὠδείου Ἐθνικῆς Μουσικῆς» θὰ μεταχειρίζησθε οὐ μόνον διὰ τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλὰ καὶ δι' ὑψηλότερον ἔτι σκοπόν, διὰ τὸν σχηματισμὸν δηλονότι καὶ τὴν ἀπόδοσιν τῆς φωνῆς, ἥτις ἐξωτερικεύει τὰ ψυχαγωγικώτερα, τὰ εὐγενέστερα καὶ λεπτότερα συναισθήματα τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ διανοίας δι' ἁρμονικῆς συνθέσεως, διὰ μουσικῆς παραστάσεως ἔν τε τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ. Ἐν ἄλλαις λέξεσι θὰ μεταχειρίζησθε τὸ σύστημα τοῦτο ὄχι ὅπως πάντες οἱ ἄνθρωποι μόνον εἰς τὰς συζητήσεις, τὰς συναναστροφὰς καὶ τὴν ἐπικοινωνίαν διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ βίου, ἀλλὰ ἐπαγγελματικῶς ὡς ἀοιδοί ἢ ψάλται, ὅπως διὰ τῶν μελῳδικῶν ἀσμάτων τῆς ἐνθέου ποιήσεως ψυχαγωγῆτε, τέρπητε καὶ καθηδύνητε τὸ ἀκροατήριον. Καὶ διὰ τὴν ἐπαγγελματικὴν ταύτην χρῆσιν εἶναι ἐπιβεβλημμένον νὰ γνωρίζητε πρῶτον, εἰ δυνατόν, ἐπιστημονικῶς ποῖον ἐστὶ τὸ ὄργανον τοῦτο, πῶς ἀναπτύσσεται, πῶς λειτουργεῖ, πῶς ἐπαρκεῖ καὶ συντηρεῖται πλειότερον χρόνον ὑγιὲς καὶ ἄφθαρτον. Διότι μόνον ὅταν γνωρίζητε λεπτομερῶς ποῖον εἶναι τὸ ὄργανον τοῦτο, πῶς σχηματίζει καὶ ἐκπέμπει τὴν φωνὴν θὰ δύνασθε νὰ εἴπητε ὅτι ὑπερέχετε καὶ διακρίνεσθε ἐκ τῶν κοινῶν τῶν ἐμπειρικῶς ἀσκούντων τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἀοιδοῦ ἢ ψάλτου.

Δὲν ἐμφανίζομαι, Κύριοι, τὸ πρῶτον ἤδη ἐνώπιον φιλομούσου ἀκροατηρίου πρὸς διδασκαλίαν τῆς φυσιολογίας τοῦ φωνητικοῦ συστήματος, οὔτε συνέλαβον ἄρτι τὴν ἰδέαν ὅτι οἱ ποιούμενοι ἐπαγγελματικὴν χρῆσιν τῆς φωνῆς δέον νὰ γνωρίζωσιν ἐπισταμένως καὶ ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ τὸ ὄργανον, τὸ ὁποῖον θὰ χρησιμοποιήσωσιν ἐν τῇ σταδιοδρομίᾳ τοῦ βίου αὐτῶν. Δὲν ὑποστηρίζω τὸ τοιοῦτον σήμερον ἐνώπιον ὑμῶν μόνον, ἀλλὰ πρὸ πολλῶν ἐτῶν, πρὸ μιᾶς δεκαετίας περίπου καὶ ἀπὸ τοῦ Πανεπιστημιακοῦ βήματος καὶ εἰς ἰδιαιτέρας συζητήσεις μετὰ μουσικοδιδασκάλων καὶ εἰς ἐπήκοον ἀοιδῶν καὶ ψαλτῶν ἔλεγον ποίας ἀντιλήψεις εἶχον περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Ἀλλ' ἐπὶ πλέον καὶ εἰς τὸ γεγηρακὸς Ὠδεῖον Ἀθηνῶν ἀπετάθην καὶ πλείστας σχετικὰς μελέτας ἐδημοσίευσα, πᾶσαι ὅμως αἱ προσπάθειαί μου προσέκρουον εἰς τοῖχον ἀμαθείας καὶ ἐγωϊσμοῦ. Φαίνεται ὅτι κακοζήλως πως ἡ μοῖρα ἐπεφύλασσε τὴν πραγμάτωσιν τοῦ ἀγῶνός μου ἐκείνου εἰς τὸ Ὠδεῖον τοῦτο «Ἐθνικῆς Μουσικῆς», τὸ ὁποῖον θὰ λειτουργήσῃ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀληθοῦς μύστου τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, τῆς Ἐθνικῆς, τῆς Ἀνατολικῆς καὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς. Τοῦ ὄντως ἀκαμάτου σκαπανέως, τοῦ κατανοήσαντος ἔκτοτε τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην, ὡς ὑπεστήριζον, ὅτι δέον νὰ ὑπάρχῃ συνεργάτης εἰδικὸς εἰς τὴν φυσιολογίαν τοῦ φωνητικοῦ συστήματος καὶ τῆς ὑγιεινῆς, ὅπως ἡ ἐν τῷ Ὠδείῳ διδασκαλία τῆς φωνητικῆς Μουσικῆς ἀποβαίνῃ πλήρης καὶ τελεσφόρος, διότι ἄνευ τοιαύτης συνεργασίας τὸ καλλιεργούμενον οἰκοδόμημα εἶναι βραχύβιον καὶ καταρρέει ταχέως εἰς σωροὺς ἐρειπίων. Τὸ τοιοῦτον ἔγνωσαν πρὸ πολλῶν χρόνων οἱ λαοὶ τῆς Δύσεως καὶ εἰς τὰ ἁπανταχοῦ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου Ὠδεῖα ἡ Μουσικὴ τέχνη καὶ ἡ φυσιολογικὴ ἐπιστήμη εἰσὶν ἀδελφισμέναι καὶ βαδίζουσι ἐκ παραλλήλου. Ἡ μὲν Μουσικὴ διδάσκει, ἐκπαιδεύει καὶ καλλιεργεῖ, ἡ δὲ φυσιολογία ἐποπτεύει, διορθοῖ καὶ προφυλάττει ἀπὸ προώρου καταστροφῆς.

Οὔτε εἶναι δυνατὸν νὰ νοηθῇ ἄλλως διδασκαλία καὶ ἐκμάθησις τῆς λειτουργίας ὀργάνου τινός, ἄνευ προηγουμένης γνώσεως τῆς μηχανικῆς αὐτοῦ συνθέσεως καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκτελέσεως τῆς λειτουργίας αὐτοῦ. Νομίζω δὲ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται κατὰ τὸν κῶνα τοῦτον,

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Τὴν 28 Μαρτίου ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἑταιρείᾳ ὁ κ. Ψάχος ἐποιήσατο διάλεξιν περὶ τῆς Βυζαντικῆς ἐκκλ. μουσικῆς ὡς παραδόσεως ἱερᾶς καὶ ἐθνικῆς καὶ ὡς τέχνης. Περὶ τῆς διαλέξεως ταύτης θὰ γράψωμεν ἐν ἐκτάσει εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον.

—Ἡ τελευταία συνεδρίασις τοῦ συνεδρίου τῶν γυναικῶν ἀφιερώθη εἰς τὴν μουσικήν. Κατ' αὐτὴν ὡμίλησαν ἐκ μέρους τοῦ μουσικοῦ τμήματος ἡ κ. Μ. Μομφεράτου περὶ τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων μουσουργῶν, ὁ κ. Γ. Λαμπελὲτ περὶ τῆς ἐθνικῆς μουσικῆς καὶ τῶν Ἑλληνικῶν χορῶν, ἡ κ. Παρρὲν περὶ τῶν προσπαθειῶν τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων πρὸς εἰσαγωγὴν τῶν Ἑλληνικῶν χορῶν καὶ τοῦ ἐθνικοῦ ἐνδύματος, ἡ κ. Εἰρήνη Ζαβιτσάνου περὶ ἑνώσεως τῶν ἐρασιτεχνῶν Κερκύρας καὶ τελευταία ἡ κ. Εὔα Σικελιανοῦ περὶ τῆς Βυζαντινῆς μουσικῆς καὶ τοῦ ὑπὸ κατασκευὴν μεγάλου ὀργάνου αὐτῆς. Τὴν ὡραίαν καὶ διδακτικὴν ταύτην ὁμιλίαν τῆς ὑπερελληνίδος κ. Εὔας Σικελιανοῦ θὰ δημοσιεύσωμεν εἰς τὸ προσεχὲς ἡμῶν φύλλον.

καθ' ὃν ἐγένοντο τόσον ἁλματικαὶ πρόοδοι εἰς πάντα κλάδον καί ὁ πολιτισμὸς διεχύθη πανταχοῦ, νὰ σκέπτηται σώφρων ἄνθρωπος, ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ χειρίζηται καὶ νὰ διευθύνῃ μηχανὴν τινα ἄνευ γνώσεως τῆς μηχανικῆς αὐτῆς συνθέσεως καὶ τῆς λειτουργίας της. Καὶ ἐπειδὴ ἀτυχῶς παρατηροῦνται τοιαῦται ὑπερβασίαι παριστάμεθα μάρτυρες τῶν καθ' ἑκάστην συμβαινόντων ἀνεπανορθώτων ἀτυχημάτων, προερχομένων ἐκ τοῦ χειρισμοῦ καὶ τῆς διευθύνσεως τῶν νεωτέρων ἐπινοήσεων τοῦ πολιτισμοῦ ὑπὸ ἀδαῶν ἢ ἡμιμαθῶν. Βλέπομεν τὰ συντρίμματα τῶν μηχανημάτων καὶ τὰ ἀπαισίως παραμεμορφωμένα πρόσωπα τῶν ἀφρόνων ὁδηγῶν τῶν νεωτέρων ριψοκινδύνων ἐπινοημάτων τῆς ἐξουδετερώσεως τοῦ χρόνου τῶν ἀποστάσεων. Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον συμβαίνει εἰς τὰ μηχανήματα καὶ τοὺς ἀδαεῖς ὁδηγοὺς παρατηρεῖται καὶ εἰς τὸ φωνητικὸν ὄργανον παντὸς, ὁ ὁποῖος ποιεῖται ἐπαγγελματικὴν χρῆσιν αὐτοῦ ἄνευ γνώσεως τῆς Ἀνατομικῆς συνθέσεως καὶ φυσιολογικῆς του λειτουργίας. Ἔχω, Κύριοι, ὑπ' ὄψιν μου πλείστας παρατηρήσεις καὶ ἀψευδεῖς στατιστικάς, δι' ὧν ἀποδεικνύεται ἀναμφιλέκτως ὅτι πανταχοῦ μὲν, ἰδίως δ' ἐνταῦθα, τὸ φωνητικὸν ὄργανον πρὶν ἔτι ἀποδώσῃ τὴν προσδοκωμένην ψυχικὴν καὶ ὑλικὴν ἱκανοποίησιν καταστρέφεται ἀνεπανορθώτως. Παρετήρησα ὅτι ἡ πρὶν λιγυρὰ καὶ εὔηχος καὶ ἡ ἡδεῖα φωνὴ γίνεται ταχέως βραγχώδης καὶ κακόηχος καὶ συνελόντι εἰπεῖν ὑφίσταται τοιαύτην ριζικὴν μεταβολὴν κατὰ τε ποιὸν καὶ ποσόν, ὥστε ὁ προνομιοῦχος φορεὺς τοῦ ἡδυφθόγγου λάρυγγος ἐκπίπτει εἰς κοινὸν φωνασκὸν καὶ μάτην ζητεῖ ἐπανόρθωσιν τῆς βλάβης παρὰ τῆς ἐπιστήμης. Διότι ὁμολογῶ ὅτι εἰς τόσον λεπτὸν ὄργανον, εἰς τόσον πολυσύνθετον μηχανικὸν σύστημα, οἷον εἶναι τὸ φωνητικὸν, ἡ ἐπανόρθωσις τῆς βλάβης δὲν εἶναι εὐχερὴς καί ἂν ἔτι ἡ ἐπελθοῦσα ζημία δὲν προήλασεν ἐπὶ τὰ ἔσχατα. Συγκριτικῶς δὲ πρὸς τὸ φωνητικὸν σύστημα λάβετε ἀνὰ χεῖρας ἓν ἔγχορδον καὶ ἐπὶ παραδείγματος τὸ τετράχορδον, τὸ πλουσιώτερον εἰς ἁρμονικοὺς ἤχους καί ἐν πολλοῖς ὁμοιάζον κατὸν μηχανισμὸν μετὰ τοῦ φωνητικοῦ ὀργάνου καὶ προξενήσατε βλάβην τινὰ εἰς τὸ ἠχεῖον ἢ μᾶλλον εἰς μίαν τῶν χορδῶν, σχεδὸν ἀόρατον, ὅπως ἀντιληφθῆτε πάραυτα ὅτι ὁ ἦχος μεταβάλλεται, φθείρεται, παρηχεῖ. Ἀλλ' ἐνῷ εἰς τὸ τετράχορδον ἁπλῆ ἐπιδιόρθωσις τοῦ ἠχείου καὶ ἀλλαγὴ τῆς βλαφθείσης χορδῆς ἐπανορθοῖ τὸ ὄργανον καὶ τὸν ἦχον, εἰς τὸ φωνητικὸν ὄργανον τοιαύτη ἐπανόρθωσις εἶναι ἀδύνατος, διότι τὸ ὄργανον τοῦτο ἀποτελεῖται ἀπὸ ζῶντας ἱστοὺς καὶ εἶναι τόσον πολυπλόκως καὶ λεπτεπιλέπτως διεσκευασμένον, ὥστε αἱ ἐκ τῶν ἀδεξίων χειρισμῶν προξενούμεναι βλάβαι εἰσὶ δυσδιόρθωτοι, εἰ καὶ ἐὰν ἐπανορθωθῶσιν, ἡ ποιοτικὴ ἀποκατάστασίς του, ἡ φυσικὴ λιγυρότης καὶ εὐστροφία αὐτοῦ καταστρέφονται. Κατὰ φυσικὸν ἄλλως νόμον ὅσον λεπτότερον εἶναι διεσκευασμένον ὄργανόν τι, τοσοῦτον ταχύτερον καὶ εὐχερέστερον ὑπόκειται εἰς βλάβην καὶ φθοράν, ἂν ὁ χειριζόμενος αὐτὸ εἶναι ἀδαὴς καὶ ἀπρόσεκτος.

Διὰ ταῦτα πᾶς ἀοιδὸς ἢ ψάλτης δέον νὰ ἀγρυπνῇ, δέον νὰ εἶναι οἱονεὶ Ἄργος ἐπὶ τῆς καταστάσεως τοῦ ὀργάνου, ἐφ' οὗ στηρίζει τὰς καλλιτέρας ἐλπίδας καὶ τὰ ὑψηλότερα ἰδεώδη διὰ τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ἱκανοποίησίν του. Καὶ προκειμένου περὶ ἑνὸς τόσον πολυτίμου ὀργάνου, τὸ ὁποῖον ἔχει ἕκαστος ἐν' ἑαυτῷ καὶ εἶναι ὁ κηδεμὼν, ὁ μηχανικὸς ἅμα καὶ διευθυντὴς αὐτοῦ, ἡ προάσπισίς του ἀπὸ παντὸς κινδύνου καὶ προώρου φθορᾶς δύναται νὰ γίνῃ ἀσφαλῶς, ἂν ὁ κηδεμὼν κέκτηται τὰς ἀπαραιτήτους φυσιολογικὰς καὶ ὑγιεινὰς γνώσεις, ἂν γνωρίζῃ τοὺς ὅρους καὶ τοὺς κανόνας, ἐξ ὧν ἐξαρτᾶται ἡ συντήρησις καὶ ἀντοχὴ αὐτοῦ. Ἐν τούτοις μὴ τυχὸν παραπλανήθῃ τις ἐκ τῶν οὕτω λεχθέντων καὶ εἴπει ὅτι, ἀφοῦ πρόκειται περὶ τόσον εὐαισθήτου καὶ ἀφθάρτου ὀργάνου, εἶναι περιττὸν νὰ ἀσχολῶμαι καὶ κατατρίβω τοὺς ὡραιοτέρους μου χρόνους πρὸς ἐκμάθησιν τῆς Μουσικῆς καὶ καλλιεργίαν καὶ ἀνάπτυξιν αὐτοῦ, διότι μετ' οὐ πολὺ θὰ μεταπέσῃ εἰς κοινὸν κατασκεύασμα ἄχρηστον δι' ἐπαγγελματικὴν χρῆσιν, εἶμαι ὑποχρεωμένος παρὰ τὰ οὕτω ρηθέντα νὰ ἀναπτύξω καὶ ὑποστηρίξω τὰ ἀκόλουθα, ἐπὶ τῶν ὁποίων δέον νὰ βασίζεσθε. **Ὅσον εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ἄγνοια τῆς φυσιολογικῆς αὐτοῦ λειτουργίας, αἱ ὑγιειναὶ παρεκτροπαὶ καὶ ἐκβιάσεις συντέμνουσι καὶ ἐκκόπτουσι τὴν ἀκμήν του, τόσον τυγχάνει ἀναμφισβήτητον ὅτι παρ' ὅλην τὴν λεπτότητα καὶ τὸ πολυσύνθετον αὐτοῦ ὅταν καλῶς καθοδηγῆται καὶ εὐθέως πηδαλιουχῆται, διατηρεῖται ἀλώβητον μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν μόνον ὁ παντοδαμάτωρ χρόνος ἀλλοιοῖ καὶ φθείρει πρόρριζα σύμπαν τὸ οἰκοδόμημα.** Θὰ ἴδητε δ' ἐν τοῖς ἑφεξῆς, ὅτι ἡ ἀνατομικὴ αὐτοῦ ὑφὴ καὶ διαμόρφωσις ἔχει στερρὰς τὰς βάσεις καὶ ἀνθίσταται ἐρρωμμένως κατὰ πάσης ἐνδογενοῦς ἢ ἐξωγενοῦς ἐχθρικῆς ἐπιδρομῆς.

ΜΙΧΑΗΛ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ἰατρὸς
Ὑφηγητὴς τῆς Λαρυγγολογίας Ὠτολογίας καὶ Ρινολογίας.

ΩΔΕΙΟΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Ὁ ἐκ τῶν Διευθυντῶν τῆς «Νέας Φόρμιγγος» κ. Κ. Ψάχος, ὅστις, ὡς γνωστόν, ἐκλήθη ἐκ Κων)πόλεως πρὸς ἀνάληψιν τῆς ἐν τῷ τῶν Ἀθηνῶν Ὠδείῳ ἱδρυθείσης τὸ 1904 ἕδρας τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, ἔχων τὴν τιμὴν ἀπὸ τοῦ Ἰουνίου τοῦ 1919 νὰ μὴ διατελῇ καθηγητὴς τοῦ εἰρημένου Ὠδείου, ἵδρυσεν ἴδιον Ὠδεῖον ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὠδεῖον Ἐθνικῆς Μουσικῆς» οὗ ὄργανον ἡ «Νέα Φόρμιγξ».

Τὰ ἐγκαίνια τοῦ «Ὠδείου Ἐθνικῆς Μουσικῆς» ἐτελέσθησαν μετὰ πάσης ἐπισημότητος ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας διὰ διαλέξεως τοῦ κ. Ψάχου, γενομένης τὴν 20ὴν Ὀκτωβρίου 1919, καθ' ἣν μετὰ μικρὰν καὶ ὡραίαν εἰσήγησιν τοῦ ἐπιλέκτου δημοσιογράφου καὶ νῦν νομάρχου Φλωρίνης κ. Κ. Καλαμάρα, ὁ κ. Ψάχος ἀνέπτυξε τὸν σκοπὸν καὶ τὸ πρόγραμμα τοῦ Ὠδείου ἐν μέσῳ τοῦ γενικοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῶν ἐπευφημιῶν τοῦ πυκνοτάτου ἀκροατηρίου.

Τὰ μαθήματα τοῦ «Ὠδείου Ἐθνικῆς Μουσικῆς» ἤρξαντο τὴν 21ην Ὀκτωβρίου 1919 δι' ἁγιασμοῦ, τελεσθέντος ὑπὸ τοῦ τέως ἐν Ἑλλάδι Ἐξάρχου τοῦ Παναγίου Τάφου Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου κ. Μελίτωνος Δροσοφορίδου. Ἀμέσως τότε ὁ κ. Ψάχος ἤρξατο τῶν παραδόσεων αὐτοῦ διὰ μακρᾶς καὶ λεπτομεροῦς εἰσηγήσεως εἰς τὸ μάθημα τοῦ Τυπικοῦ τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ δημοσίων ὡσαύτως μαθημάτων ἤρξαντο τῶν παραδόσεων αὐτῶν οἱ λοιποὶ καθηγηταὶ τοῦ Ὠδείου, ὧν ὁ μὲν κ. Ε. Πεζόπουλος ἐδίδαξεν Ὑμνολογίαν, Μετρικὴν καὶ Αἰσθητικήν, ὁ δὲ κ. Μ. Παπαθανασόπουλος, ὁ γνωστὸς λαρυγγολόγος ἰατρός, Φυσιολογίαν τῆς φωνῆς. Ἐδίδαξαν ὡσαύτως ὁ κ. Σ. Βραχάμης Ἀκουστικήν, ἡ κ. Εὔα Σακελιανοῦ Βυζαντινὴν Μουσικὴν ἐν τῇ πρώτῃ τάξει καὶ ὁ κ. Γ. Παπαγαρουφάλης Θεωρίαν τῶν Ἑλληνικῶν χορῶν μετ' ἐφαρμογῆς.

Τὸ «Ὠδεῖον Ἐθνικῆς Μουσικῆς», περιλαμβάνει τρεῖς κυρίως Σχολάς, τῆς Βυζαντινῆς, τῆς Δημώδους καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Μουσικῆς, μετὰ Πρακτικοῦ Διδασκαλείου καὶ Φροντιστηρίου. Ἐν τῇ Σχολῇ τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς ὁ κ. Ψάχος ἐδίδαξε Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικήν, Θεωρίαν, Ἱστορίαν, Παρασημαντικὴν, Ὀρθογραφίαν, Μελοποιΐαν, Τυπικὸν καὶ Συγκριτικήν. Ἐν τῇ Σχολῇ τῶν Δημωδῶν ᾀσμάτων, ᾄσματα μετὰ μελικῆς καὶ ρυθμικῆς ἀναλύσεως, ἀνάλυσιν τῶν δημοτικῶν τραγουδιῶν καὶ Ἱστορίαν τῶν Ἑλληνικῶν ἠθῶν καὶ ἐθίμων. Ἐν τῇ Σχολῇ τέλος τῆς Ἀνατολικῆς Μουσικῆς ἐδίδαξεν Ἀσιατικὴν Μουσικήν, Θεωρίαν τῶν ἤχων καὶ ρυθμῶν καὶ ἀνάλυσιν τῶν διαγραμμάτων καὶ ρυθμῶν ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς ρυθμοὺς καὶ τὰ διαγράμματα τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς μουσικῆς καὶ τῆς Βυζαντινῆς.

Ἐν ἁπάσαις ταῖς Σχολαῖς τοῦ Ὠδείου ἐνεγράφησαν ἐννενήκοντα καὶ τρεῖς μαθηταί, πολλοὶ δὲ καὶ πολλαὶ ἠκολούθησαν τὰ μαθήματα ὅλων τῶν Σχολῶν ὡς ἀκροαταὶ συμφώνως πρὸς τὸν Κανονισμόν, ἐπιτρέποντα οὐ μόνον τὴν φοίτησιν εἰς μαθητὰς καὶ εἰς μαθητρίας καὶ εἰς νέους καὶ εἰς γέροντας, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀκρόασιν ἐλευθέραν εἰς πάντα φιλόμουσον, ἄνευ σχολαστικῶν διατυπώσεων, ὅπως οὕτω οἱ ὑπὲρ τῆς πατρίου μουσικῆς ἐνδιαφερόμενοι ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ ἐν αὐταῖς ταῖς λεπτομερείαις τῆς καθημερινῆς διδασκαλίας λαμβάνωσι γνῶσιν τῆς ἐν τῷ «Ὠδείῳ Ἐθνικῆς Μουσικῆς» συντελουμένης πολυσχιδοῦς ἐργασίας.

Τὸ «Ὠδεῖον Ἐθνικῆς Μουσικῆς» οὐδένα ἄλλον πόρον διαθέτον, πλὴν τῶν μικρῶν διδάκτρων τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, συνεπῶς δὲ μὴ δυνάμενον ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας νὰ ἔχῃ ἴδιον οἴκημα, ἐζήτησε φιλοξενίαν ἔν τινι τῶν Γυμνασίων τῆς Πρωτευούσης. Εὐτυχῶς ὁ τότε Ὑπουργὸς κ. Δίγκας, κατανοήσας τὸν ἐθνικὸν σκοπὸν τοῦ Ὠδείου, παρ' ὅλας τὰς ἀντενεργείας καλοθελητῶν τινων, ἔδωκε τὴν ἄδειαν, ἵνα τοῦτο λειτουργῇ ἐν τῷ Βῳ Γυμνασίῳ Θηλέων, τῷ κειμένῳ ἐν τῇ ὁδῷ Ζωοδόχου Πηγῆς, ἀπὸ τῆς 5 μέχρι τῆς 9ης ὥρας μ.μ. Καὶ οὕτως ὑπὸ τὴν φιλόξενον τοῦ Γυμνασίου τούτου στέγην τὸ Ὠδεῖον ἐξακολουθεῖ τὰ μαθήματα αὐτοῦ, ἕως οὗ ἡμέραι καλλίτεραι ἐπιτρέψωσι τὴν ἐν ἰδίῳ οἰκήματι ἐγκατάστασιν αὐτοῦ.

Τὸ δεύτερον Σχολικὸν ἔτος ἔσχε μικρὰν περιπέτειαν, ἕνεκα δυστυχήματος ἐπισυμβάντος εἰς τὸν Διευθυντὴν αὐτοῦ κ. Ψάχον, παθόντα ἐκ πτώσεως δεινὸν κάταγμα τῆς ἀριστερᾶς ἐπιγοτίδος, ἀναγκασθέντος δ' οὕτω νὰ διακόψῃ τὰ μαθήματα αὐτοῦ ἐπὶ πεντάμηνον, καθ' ὃ ἀνεπλήρωσεν αὐτὸν ἐν τῷ μαθήματι τῆς Ἐκκλησ. Μουσικῆς ὁ ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ μουσικολογιώτατος κ. Ἰω. Κομάσος, Πρωτοψάλτης τοῦ κατὰ τὴν ὁδὸν Ἀχαρνῶν ἱεροῦ ναοῦ τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος. Ἀλλ' ἤδη, τοῦ κ. Ψάχου εἰσελθόντος εὐτυχῶς εἰς τὸ στάδιον σταθερᾶς ἀναρρώσεως, τὰ μαθήματα ὅλων τῶν Σχολῶν θὰ ἐξακολουθήσωσι τακτικῶς καὶ ἀνελλιπῶς, ἐπ' ὠφελείᾳ τῶν μετ' ἐθνικῆς δίψης παρακολουθούντων ταῦτα μαθητῶν καὶ ἀκροατῶν.

Ἐν προσεχεῖ φύλλῳ θὰ δημοσιεύσωμεν τὴν διάλεξιν τοῦ κ. Ψάχου, τὴν εἰσήγησιν τοῦ κ. Καλαμάρα, ὅπως καὶ πάντα τὰ σχετικὰ πρὸς τὴν λειτουργίαν τοῦ» Ὠδείου Ἐθνικῆς Μουσικῆς».